

Cumhuriyet'in Kurucu Fikri:
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

İsmail ACAR

Cumhuriyet'in Kurucu Fikri:
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ

“Türkçülük, Türk milletini yükseltmektir.”
Ziya Gökalp

“Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz.
Cumhuriyetimizin dayanağı Türk topluluğudur.”

27.04.1926
Musfafa Kemal (Atatürk)

Milliyetçilik: “Bütün muasır milletlerle bir ahenkte yürümekle beraber,
Türk içtimâf heyetinin hususi seciyesini ve başlı başına müstakil hüviyetini mahfuz
tutmayı esas sayar, millî olmayan cereyanların memlekete girmesini ve yayılmasını
istememez.”

(1930 C.H.P. Programı)

İÇİNDEKİLER

Ön söz.....	4
“Türkçülük” Üzerine Bazı Tespitler.....	6
<i>Fikir Sistemi Açısından</i>	
Türkçülük-Türk Milliyetçiliği.....	13
<i>Gaye</i>	
Türk Milletini Yaşatmak ve Yükseltmektir.....	16
Atatürk-Cumhuriyet ve Türk Milliyetçiliği.....	17
Türkiye Cumhuriyeti “ <i>Millî Devlet</i> ”tir	21
Türkiye “ <i>Mozaik</i> ” Değildir.....	23
Türkiye Cumhuriyeti “ <i>Asî Devlet</i> ”tir.....	27
<i>Atatürk’ün Devri Eserlerinde</i>	
Milliyetçilik ve Türkiye Cumhuriyeti.....	30
Türk Milliyetçileri-Atatürk ve Cumhuriyet.....	33
<i>Türk Ocakları –Atatürk ve Cumhuriyet.....</i>	35
<i>Ziya Gökalp- Atatürk ve Cumhuriyet .....</i>	39
<i>Yusuf Akçura- Atatürk ve Cumhuriyet.....</i>	41
<i>Hamdullah Suphi ve Atatürk.....</i>	46
<i>Yahya Kemal ve Atatürk.....</i>	48
<i>Sadri Maksudi ve Atatürk .....</i>	51
Atatürk “ <i>Çok Dillilik</i> ” ve Türkçe.....	52
Atatürk ve Dış Türkler.....	54
Sonuç	56

Ön söz

Sevgili ve değerli okuyucum, elinizdeki küçük kitap veya kitapçık, “*Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunda Türk milliyetçiliğinin yerini*” veya başka bir ifadeyle “*Türk milliyetçiliğinin ve milliyetçilerinin Cumhuriyet’in kuruluşuna tesirini*” Kısaca, “*Türk milliyetçiliği ve Türkiye Cumhuriyeti ilişkisini*” ana hatları ile göstermek üzere yapılmış küçük bir çalışmadır.

Günümüzde, küreselleşme, ABD ve AB dayatmaları, insan hakları, azınlık hakları, demokratik haklar vb arkasına sığınılarak, “*Siyasi İslâmcılık*”, “*İkinci Cumhuriyetçilik*”, “*Etnik-Mozaikçilik*” vb el ele vermişler; Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ve sahibi Türk milletin kimliğini tartışmaya açmaktadırlar. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş ilkesi “*millî devlet*” olma özelliği tartışılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti’nin *üniter devlet* olma özelliği aşındırılmaya çalışılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti’nin bânisi *Mustafa Kemal Atatürk* tartışmaya açılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti’nin en gözde kurumu *göz bebeğimiz ordumuz* çeşitli entrikalarla gözden düşürülmeye çalışılmaktadır. Kısaca, *insanlarımızın zihninde millet ve devlet kavramları yıpratılmaktadır*.

Atatürk’ün ölümünden ve özellikle 1944 milliyetçilik olaylarından sonra Türk milliyetçiliği ile devlet arasında gittikçe artan bir soğukluk girmiştir. Atatürk’ün *Türkçü politikaları* yerine 1940’lı yıllardan sonra devletçe takip edilen *Batıcı-Hümanist politikalar*

yüzünden veya bu politikalar gereği Türk milliyetçiliği devletten dışlanmış hale gelmiştir. Bütün bunların üstüne *Atatürk ve inkılâplarının* yıllarca Marksist-Sosyalistlerce “*devrim*” , “*devrimcilik*” kavramları aracılığı ile istismar edilmesi; günümüzde bile *çağdaşlık*, *lâiklik*, vb kavramlar arkasında Atatürk ve Cumhuriyet adına Türk milletinin millî-manevî değerlerine saldırılması buna eklenince, fikirce hazırlıklı bulunmayan bazı milliyetçilerin zihninde *-belki farkında bile olmadan- Türkiye Cumhuriyeti* ve *Atatürk* hakkında tereddütler ve soru işaretleri belirmiştir. Bunda, Atatürk’ü Türk milliyetçiliği dışına çıkarmak ve Türk milliyetçiliği ile Atatürk’ü birlikte düşündürmemek için üretilmiş “*Atatürk milliyetçiliği*” teriminin de rolü olmuştur.

Bazı Türk milliyetçilerinin, Atatürk ve Cumhuriyet’e olumsuz bakmasının sebebi, yapılan olumsuz propagandalar olmakla birlikte gerçek sebep bilgisizliktir. Biz elinizdeki kitapçıkla bu durumun düzeltilmesine yardımcı olmak istedik. Bu sebeple böyle bir çalışma yaptık.

Bugünün Türk milliyetçileri şunu bilmeli:

Türkiye Cumhuriyeti, dünün Türk milliyetçilerinin Bugünün Türk milliyetçilerine emanetidir.

Çalışmalarım sırasında bana sabırla katlanan sevgili eşim Nazmiye Hanım’a; Bu çalışmanın kitap haline getirilmesine ve bastırılmasına maddî-manevî teşvik ve destekleri ile *Bil Dershanesi sahibi* Sevgili kardeşim *Tahir Korucuoğulları* sebep olmuştur. Kendisine huzurunuzda teşekkür ediyorum.

İsmail ACAR

“Türkçülük” Adı Üzerine Bazı Tespitler

“Türkçülük”, Türk milliyetçiliğinin gerçek adıdır. Günümüzde “*Türkçülük*” sözünü –*terimini*- çekici, olumlu ve hoş bulmayanlar olabilir. Hattâ olumsuz bir çağrışım yapan bir kavram olarak da algılayanlar olabilir. Bu durum, *Türkçülük* sözünün taşıdığı anlamdan değil, kökeni ikinci Meşrutiyet devrine kadar uzanan siyasî ve kültürel sebeplerle günümüzdeki sömürgeci-küreselci propagandalardan kaynaklanmaktadır.

Çok kavimli Osmanlı Devleti’nin dağılıp yıkılmasını önlemek için özellikle Tanzimat Devrinde kurtarıcı siyasi reçeteler ortaya atıldı. Bu kurtarıcı reçetelerden “***Siyasî Osmanlıcılık***” ve “***Siyasî İslâmcılık***” taraftarları, bu akımlardan daha sonra 20.yüzyıl başlarında siyasi özellik kazanan “*Türkçülük*” fikrini hoş karşılamadılar ve hattâ terimle alay edenler bile oldu. ***İkinci Meşrutiyet*** devrinde (1908 sonrası) Türkçülüğe karşı çıkanlar, genellikle Osmanlı vatandaşı Türk olmayan Müslümanlar olmuştur. Başta Müslüman *Arnavutlar* ve *Araplar*, sonra diğerleri, , “*İslâm’da dava-yı kavmiyet olmaz.*” diyerek “*Türkçülüğe*” ve “*Türkçüler*”e hücum etmişlerdir. Aslında Türkçülüğe karşı çıkanlar, “*siyasi İslâmcı*” kimliği altında genellikle mensup olduğu kavim adına “*kavmiyetçilik*”; bugünün ölçüleri ile *etnik bölücülük* yapıyorlardı. Osmanlı’nın son döneminde, Türkler’in dışında her kavim, kendi hesabına dernekler kurarak siyasi ve kültürel çalışmalar yapıp yayınlar yaparken, aynı çalışmaları Osmanlı Devleti’nin asıl sahibi Türkler yapınca “*İslâm’a aykırı*” oluyordu. Yani Osmanlı içinde

kendi kavmiyetçiliğini (milliyetçiliğini) yapmak sadece Türkler'e gelince *İslâm'a aykırı* ve tehlikeli bulunuyordu.

Kurucusu Türkler olan Osmanlı Devleti, İçinde Türklerden başka din veya milliyeti farklı pek çok kavim barındırıyordu. Bu çok kavimli Devleti dağılıp yıkılmaktan kurtarmak için “*vatandaşlık*” temeline dayanan *Osmanlıcılık* ve “*dindaşlık*” temeline dayanan *İslâmcılık* gibi siyasi reçeteler, fikirler ortaya atıldı.¹ Fakat tarihî şartlar bu siyasi fikirlerin uygulanabilmesine imkân vermedi. “*Vatandaşlık*” ve “*dindaşlık*” temeline dayanan siyasi fikirler, devleti yıkılmaktan kurtarmaya yetmedi. Çünkü Çağ, “*milletler*” ve “*milliyetler çağı*” idi. *Birinci Dünya Şavaşı* sonucu çok kavimli **Osmanlı Türk Devleti** varlığını ve bütünlüğünü koruyamadı ve yıkıldı. Önce Müslüman olmayan tebâa; sonra da Türk olmayan Müslüman tebâa istiklâl davalarına düşüp ayrıldı. Geriye Osmanlı Devleti'nin kurucu unsuru ve sahibi “*Türkler*” kaldı.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında varlıkları ortadan kaldırılmaya çalışılan **Türkler**, 1919-1922 yıllarında **Mustafa Kemal Atatürk**'ün önderliğinde **Millî Mücadele** adı da verilen *İstiklâl Savaşı* ile varlığını ve İstiklâlini korudu. “**Türk milleti**” varlığına dayanan “**millî devlet**” olarak Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.”*Millî devlet*”, kurucusu ve sahibi bir tek millet olan devlettir. **Türkiye Cumhuriyeti** de adı üzerinde Türkler'in kurduğu bir Türk devletidir. Yani Türkiye Türklerindir. *Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucu fikri de siyasi temelleri Meşrutiyet devrinde atılan “Türkçülük”tür.*

Durum böyle olmasına rağmen, Cumhuriyet devrinde **Türkçülük** (veya Türk milliyetçiliği) **Atatürk dönemi hariç**,

---

¹ “**Osmanlıcılık**” ve “**Siyasi İslâmcılık**” fikirlerinin değerlendirmesi için Yusuf Akçura'nın 1904'te yayımladığı “Üç Tarz-ı Siyaset” ve Ziya Gökalp'ın 1918'de yayımladığı “Türkleşmek-İslâmlaşmak-Muasırlaşmak” adlı eserleri temel kaynaklardır.

devlet politikası olmadığı gibi, devlet katında itibarlı bir fikir olarak da algılanmamıştır. Özellikle 1940'lı yıllardan sonra, *Hümanist-Battıcı* zihniyete sahip iktidarların siyasi-kültürel politikalarına, soğuk savaş döneminin Sosyalist-Komünist propagandaları da eklenince “*Türk*” ve “*Türkçülük*” sözleri soğuk, olumsuz, hoş görülmeven –hattâ tehlikeli- kavramlar olarak algılanması sağlandı.

Günümüzde de Osmanlı'nın dağılma döneminde olduğu gibi, kendisini “*Türk*”ten ayrı gören bazı Müslüman gruplar, yine açık veya gizli kendi kavmiyetçilik davalarını sürdürmeye devam ediyorlar. Bunu kendilerine hak olarak gördükleri halde, *Türk'ün “Türk” olduğunu* ifade etmesini hak olarak görmemektedirler. Türkiye'yi bölmek için her gün etnik kimlik üzerinden siyaset yaparak “*etnik bölücülük*” veya “*ırkçılık*” yapanlar, “*Türk*”ten ve “*Türkçülük*”ten bahsedilince, feryadı basmaktadırlar. Türk'ün kurucusu ve sahibi olduğu *Türkiye Cumhuriyet*'inde, “*Türk olduğunu*” söylemek veya “*Türkçülük*”ten bahsetmek bir taraftan sanki “*siyasi suç*” gibi gösterilmekte; diğer taraftan güya siyasetin dışında kalmış görünen “*Cemaatçi*” diye tabir edilen bazı “*İslâmcı !*” guruplar tarafından İslâm'a aykırı bulunmaktadır. Kısaca, İkinci Meşrutiyet devrindeki “*dava-yı kavmiyet*” meselesi “*siyasi İslâmcı*” anlayış sahiplerince günümüzde de aynen devam ettirilmektedir.¹

Bütün bunlardan sonra, siyasi fikir tarihimize dikkatlice baktığımızda şunu tespit zor değil. Gerek Osmanlı devrinde gerek Cumhuriyet devrinde “*Siyasi İslâmcılık*” taraftarlarının büyük çoğunluğu, Türk asıllı olmayan Müslümanlardır. Bu bize, ister istemez, “*etnik-kavmiyetçilik*” yapanların, bu “*etnikçi*” kimliklerini “*siyasi İslâmcılıkla perdelediklerini*” düşündürmektedir.

---

¹ “**Siyasi İslâmcı**” olmakla “**Müslüman olmak**” farklı şeylerdir. İnsan Müslüman olmakla siyasi İslâmcı olmaz, olması da gerekmez. Siyasi İslâmcılık, adı üzerinde siyasi-ideoljidir.

Öyle bir anlayış ve zihniyet var ki Müslüman olmak için sanki “*Türk*” ve “*Türklük*” düşmanı olmak gerekiyor. Sanki Türk ve Türkçüler Müslüman olamaz veya Müslüman’ın Arab’ı, Acem’i, Arnavud’u, Çerkes’i, Kürd’ü vs olabilir fakat Türk’ü olamaz. Türk, “*Türk*” olduğunu ifade ederse, haşa dinden çıkar. Ama, Türk’ün dışında bütün kavimler, etnik çalışmalarını yapabilirler, din onlar için cevaz veriyor. Yasak sadece “*Türk*” için.

Türkiye’de, halkın %88’i Türk kökenli olduğu; devletin adının “*Türkiye Cumhuriyeti*” olduğu; Cumhuriyet’in kurucu ideolojisinin –fikrinin- “*Türkçülük-Türk milliyetçiliği*” olduğu halde, “*Türk*”, “*Türkçülük*” hatta “*Türk milliyetçiliği*” terim kavram veya sözlerinin olumlu anlamla algılanmaması garip bir durumdur. Sanki Türk milletinin kendi kimliğinden utanması gibi bir durum söz konusu.

“*Türkçülük*” kavram ve fikrinin bazılarınca soğuk ve olumsuz algılanmasının sebeplerini fikir tarihimiz içindeki gelişmeler ışığında şöyle tespit etmek mümkündür. Osmanlı devrinden gelen ümmet zihniyetinin kalıntıları ve bu kalıntının, “*İslâmcılık kimliği*” altında, *Türk*’ün aleyhine hâlâ kullanılmasıdır. Diğer ana sebepler ise, dış kaynaklıdır. Büyük sömürgeci devletler ve “*küreselci sermaye*”, sömürecekleri ülke halkının kendini savunma silahı olan “*milliyetçilik*” fikrini, halkın elinden almak; gözünden düşürmek için “*milliyetçilik*” terimine olumsuz bir anlam yüklemişlerdir. Sömürgecilere ve küreselcilere göre milliyetçilik, *bencil, bölücü, gerici, modası geçmiş, ekonomik faydalara ters düşen, dünyanın gidişine uymayan* bir fikir ve dünya görüşüdür. Bu fikirler, sömürgeci-küreselcilerin içerideki işbirlikçileri tarafından basın-yayın yoluyla işlenmektedir. Çünkü “*millî devlet*” yapısı ve *milliyetçilik*, sömürgeci-küreselcilerin önünde engeldir.

“*Türk*” ve “*Türkçülük*” kavramlarının olumsuz algılanmasının sebeplerinden birisi de, 1990 öncesi Rusya’da hakim olan “*Sovyetler Birliği*” rejimi yani “*Sosyalist-*

Komünist” rejimdir. Özellikle ideolojik kavga yılları olan 1980 öncesinde, Marksist-Sosyalistler tarafından, “*Sosyalist*” olmayan herkes, her fikir, özellikle “**Türkçülük-milliyetçilik**” mensupları, *Faşist, ırkçı, gerici* vs olarak suçlanmışlardır. Böylece, Marksist-Sosyalist propagandanın tesirinde kalan halis Türk gençleri, Türk ve Türkçülük kavramlarını olumsuz algılamışlardır. Türkiye’nin bugün içinde bulunduğu şartlarda bile hâlâ *Türk, Türkçülük, Türk milliyetçiliği, Türk kültürü* vb ifadelerini duyunca, “*günlük siyasi parti propagandası*” yapıldığını düşünerek olumsuz karşılayanlar pek çoktur. Halbuki Türk milliyetçiliği, günlük siyasi parti politikası değildir. Fakat siyasi partiler de *Türkçülük-milliyetçilik* fikrine uygun politikaları benimseyebilirler. Türkçü-milliyetçiler de siyasi partilerde görev alabilirler. Sonra *Türkçü-milliyetçi* olmak için siyasi partili veya partici olmak gerekmez.

Atatürk’ün ölümünden sonra Türkiye Cumhuriyeti’ni idare edenlerin, genel olarak *Türkçü-Türk milliyetçisi* bir zihniyete sahip olmadıkları veya olmadıkları için, *Türkçülük – milliyetçilik* kavramlarının içi boş hale getirilmiştir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu fikrinin *Türkçülük-milliyetçilik*; kurucularının da *Türkçü-milliyetçi* olduğunun üstünün örtülmesi ve *Cumhuriyet* ile *Türkçülük* fikir ve ideolojisinin bir araya getirilmemesi için *Atatürk* adı ile “**Türkçülük**”-“**Türk milliyetçiliği**” kavramlarını birbirinden ayrı hatta karşıt hale getirmişlerdir. “**Atatürk milliyetçiliği**” terimi bu anlayışla ortaya çıkarılmıştır. Böylece, *Atatürk*’ün Türkçü-milliyetçi olduğu gözlerden kaçırılmış, zihinlerden silinmek istenmiştir. Bunda da bir ölçüde başarılı olunmuştur. Öyle ki, “*Atatürkçü!*” kendisini Türk milliyetçiliğinin dışında gördüğü gibi, birçok gafil ve cahil Türkçü-milliyetçi de *Atatürk* ve “*Atatürkçülük*” terim ve kavramlarına açıktan olmasa da “*soğuk*” ve “*olumsuz*” bakar olmuştur.

Halbuki, Türk milliyetçiliğinin en büyük fikir adamı, Türk milliyetçiliğinin teorisyeni **Ziya Gökalp**, *Atatürk*’ü “*en*

büyük Türkçü”; Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunu, “**Türk milliyetçiliği idealinin devlet hayatında gerçekleşmesi**” olarak kabul etmektedir. Atatürk de **Ziya Gökalp**’ı, Türkçülüğün en büyük fikir adamını “*fikrinin babası*” olarak göstermektedir. Dolayısıyla, Türkçülük, Türk milliyetçiliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Atatürk birbirinden ayrılmaz kavramlardır. Hepsi aynı kapıya çıkar, aynı anlama gelir. Atatürk devrinde “*Türkçülük*” üzerine iki büyük Türkçü fikir adamı Ziya Gökalp ve Yusuf Akçura’nın “*Türkçülük*” ve “*Türkçülük Tarihi*” üzerine yazdıkları, bugün de Türk milliyetçiliğinin temel kaynakları olan “*Türkçülüğün Esasları-1923*” ve “*Türkçülüğün Tarihi-1928*” adlı eserler bunun reddedilemez kaynaklarıdır. Atatürk’ün **Nutuk** adlı eseri ile bütün konuşmaları da fikrimizin birinci elden belgeleridir.

“**Türk**” ve “**Türkçülük**” hakkında olumsuz fikirler yayan ve aleyhte propaganda yapan, Türkçülük veya Türk milliyetçiliğinin olumsuz algılanmasında rolü olan başlıca gurup ve görüşleri şöyle sıralayabiliriz:

-Kendileri her fırsatta *etnik-kavimcilik* yaptıkları halde bunu “**İslâmcılık**” kimliği ile perdeleyenler. Siyasi İslâmcılar, Meşrutiyet devrinden günümüze Türkçülüğün aleyhindedirler.

-1940’lı yıllardan itibaren Türkiye’nin idaresine hakim olan “**Batıcı-Hümanist-**” zihniyet.

-Atatürk’ün ölümünden sonra ve 1990 öncesi yıllarda *Batıcı-Hümanist* kanaldan Türkiye’ye girmesi kolaylaştırılan **Marksist-Sosyalist** fikirler.Marksist-Sosyalistler, kendilerinden olmayan her fikre **Faşist** dedikleri gibi, Türk milliyetçiliğini de *Faşist,gerici,ırkçı* olarak nitelemişlerdir. Böylece *Sovyet propagandasının* tesirinde kalan birçok insan, *Türk milliyetçiliğine* soğuk bakmıştır.

-Sovyetler’in dağılmasından (1990) sonraki yıllarda da **sömürgeci-küreselciler**, milliyetçi fikirleri önlerinde engel gördükleri için milliyetçiliğe olumsuz anlamlar yükleyerek gözden düşürmeye çalışmaktadırlar.

Günümüz Türkiye'si'nde *siyasi idareye hakim olan fikir ve güçlerle, sömürgeci-küreselci güçlerin* birleştikleri nokta, “Türk” ve “Türkçülük” (*Türk milliyetçiliği*) aleyhtarlığıdır. Bu yukarıda açıkladığımız sebeplerden anlaşılacağı gibi “tezat” veya “çelişki” değildir. Etnik kimliklerini İslâmcılık kisvesi altında gizleyerek *Türk ve Türkçülük* düşmanlığı yapanlarla, Sömürgeci-küreselcilerin gayeleri ayrı olmakla beraber hedefleri aynıdır.

Türkiye’de, “*mozaikçilik*”, “*alt kimlik*”, “*üst kimlik*” tartışmaları ile “*Türk kimliği*”ni tartışmaya açanlar, “*Türkiye Cumhuriyeti*”nin “*millî devlet*” yapısından, “Türk” adından ve “*Türkçülük*” fikrinden rahatsız olanlardır. “*Biz her Türlü etnik milliyetçiliğe karşıyız.*” sözünün muhatabı, sadece “*bölücü Kürtçülük*” değil aynı zamanda “*Türk milliyetçiliği*”dir. Bu ifadenin arkasında, “*Türkiye’de Türk milliyetçiliğini, Türk’ten bahsetmeyi, etnik bölücülük sayan bir anlayış vardır.*” Bu anlayış, İkinci Meşrutiyet’ten bu yana değişmemiştir. Bunların fikir kimliklerine baktığımızda ya “*İslâmcı*” ya “*küreselci*” veya aynı kapıya çıkan “*Avrupa Birlikçi*” olduğunu görüyoruz. Türkiye’de yakın yılların siyasi İslâmcı “*siyasi lideri*” Necmettin Erbakan’ın “*Sen Türküm, doğruyum diye bağırırsan; birisi de çıkar, ben Kürdüm, daha doğruyum ,çalışkanım der.*” demişti. Bir başka siyasi İslâmcı da, “*her yere ‘Ne mutlu Türküm diyene’ sözünün yazılmasından*” şikâyet etmektedir.

Türklerin kurucusu ve sahibi olduğu Türkiye Cumhuriyeti’nde “**Türk**” olmaktan, “**Türk kimliği**”nden “**Türküm**” demekten kendisini “Türk” kabul eden bir insanın rahatsız olabileceğini düşünmek mümkün mü?

“*Hepimiz Hırantız.*” “*Hepimiz Ermeniyiz.*” diye sokaklara çıkıp nara atanlar, Türk vatani , Türk milleti, Türk devleti adına şehit edilen Mehmetçikler için bir gün bir defa çıkıp, “*Hepimiz Türküz.*”, “*Hepimiz mehmetçikiz.*” diyebiliyorlar mı?

Hain her zaman hainlik yapacaktır. Bu onun

şanındandır. Bunlara üzülmüyoruz. Sadece uyanık olmak gerektiğini hatırlatmak istiyoruz.

İnsanı bir Türk ve Türkçü olarak üzen, bazılarının halis muhlis Türk asıllı, Türk kökenli, Türk oğlu Türk olduğu halde, “*Türk*” ve “*Türkçülük*” sözlerine, kavramlarına, fikirlerine ilgisiz kalması veya propagandalara kanarak, bu kavram ve fikirlere soğuk bakmasıdır.

Herkes, mensubiyetini duyduğu “*bir şeycilik*” yapacaktır. Ama kendini “*Türk*” mensubiyetinden kabul edenler de “*Türkçülük*” yapmalı veya Türk olduğunun farkına vararak “*Türkçülük*” veya “*Türk milliyetçiliği*” kavramlarına olumsuz anlam yükleyip soğuk bakmamalı.

Fikir Sistemi Açısından

Türkçülük- Türk milliyetçiliği

Genel olarak *milliyetçilik* ve özel olarak *Türkçülük* veya *Türk milliyetçiliği*, bir dünya görüşü ve fikir sistemidir. Her fikir sisteminin esas aldığı, *tercih* ettiği bir “*cemiyet birimi*” (*insan topluluğu*) ve “*gayesi*” vardır. Fikir sistemleri, tercih ettikleri *cemiyet birimleri* ve *gayeleri* ile birbirlerinden ayrılırlar. *Cemiyet birimi*, fikir sistemlerinin kendilerine temel olarak aldıkları genel olarak *fert*, *sınıf*, *millet*, *ümmet* gibi insanlık birimleri, insan topluluklarıdır. Fikir sistemleri, *gayesini*, bu birimlere göre tespit eder. Her çeşit siyasî, kültürel, ekonomik uygulama, bu birimi tespit ettiği gayeye (hedefe-amaca) ulaştırmak içindir. Onun için fikir sisteminde bakılacak ilk unsur, *tercih* ve *gaye* olmalıdır.

Türk milliyetçiliği, insanlık birimleri içinde tercihini *Türk milleti*” olarak ortaya koymuş; tercih ettiği “*Türk milleti*”ni “yaşatmayı ve yükseltmeyi de

gaye edinmiştir.

Fikir sistemlerini tanımak için önce tercih ettikleri cemiyet birimine ve gayesine bakılır. Meselâ *Marksizm, Liberalizm, Siyasi Ümmetçilik (İslâmcılık)* ve *milliyetçilik* birer fikir sistemidirler. Bu fikir sistemlerinin esas aldıkları cemiyet birimleri ve gayeleri farklı farklıdır. Bu sebeple bir insan aynı zamanda birden çok fikir sistemi mensubu veya taraftarı olamaz. Olduğunu zannediyorsa yerini tayin edemiyor demektir. Kısaca hem *Marksist(Komünist)* hem *milliyetçi*; hem *liberalist (Kapitalist)* hem *milliyetçi*; hem *siyasi ümmetçi* hem *milliyetçi* olunmaz.

Çünkü, *Marksizm*, insanlık tarihini *ezen-ezilen (işçi-patron)* mücadelesi olarak görür. “*İşçi sınıfı*”nı esas alır. Gayesi, “*işçi sınıfının hakimiyeti*”dir.

Çünkü, *Liberalizm*, kapital (sermaye) sahibi *ferdi* esas alır. Kazanmak için her yol mubahtır. Sermaye ve kazanmaktan başka değer tanımaz. Liberalizm’e göre insanlık tarihini sermaye sahipleri yönlendirir; insanlık tarihi sermaye sahipleri tarihidir. Vs.

Çünkü, *Siyasi Ümmetçilik*, insanlık tarihini dinler ve ümmetler mücadelesi olarak görür. İnsanlığın esas cemiyet birimi “*Ümmet*”lerdir. Siyasi Ümmetçi’ye göre, *kavim* veya *millet* varlığı diye bir cemiyet birimi yoktur. Yani bir siyasi ümmetçi *İslâmcı*’ya göre *Türk-Arap-Arnavut* vs milletleri yoktur veya bir anlam ifade etmez. Ona göre tarihin yürütücü gücü sadece ümmetlerdir. Bunda kavimlerin veya milletlerin bir rolü ve yeri yoktur. Siyasi İslâmcı’ya göre zaten, İslâm’da kavim veya millet mensubiyeti gütmek yasaklanmıştır. Onun için bir siyasi İslâmcı, meselâ “*Türk milletindenim*” veya “*Türküüm*” diyemez. Böyle dediği

zaman inandığı fikir sistemini reddetmiş olur. Bu sebeple bazıları, “*Ne mutlu Türküm diyene*” diyemezler ve bu sözü sevmezler.

Milliyetçilik, insanlık tarihini, *milletler ailesi* veya *milletler mücadelesi* olarak kabul eder. Cemiyet birimi olarak bugünkü sosyolojik anlamda “*millet*” varlığını temel alır. Özel olarak **Türk Milliyetçisi** de “**Türk milleti**” varlığını temel alır. Bütün dünya görüşünü veya fikir sistemini Türk milletine göre düzenler. “*Her şey Türk için ve Türk’e göre*” sloganı bunu anlatır.

“*Siyasi İslâmcı*” olmakla “*Müslüman*” olmak ayrı konulardır. Türk milliyetçiliğine göre her Türk milliyetçisi Müslüman’dır; **Türkçüler**, Allah indinde dinin İslâm olduğuna inanırlar. Türkçü-milliyetçilerin, İslâm dininin getirdiği değerlerle hiçbir alıp-veremediği yoktur. Hepsinin arzusu, olabildiği kadar samimi ve ihlâslı Müslüman olmaya çalışmaktır. Zira Ziya Gökalp’ın ortaya koyduğu Türkçülük ilkelerinden biri de “*İslâmlaşmak*” tır. Kısaca, Türkçüler-milliyetçiler, Müslüman’dır; fakat “*siyasi İslâmcı*” değildir.

Fikir sitemlerinde, gayeye ulaşmak için tutulan yolu gösteren unsura, **usûl** veya **metot** adı verilir. Her Fikir sistemi, kendisine temel aldığı insanlık birimini, tespit ettiği gayeye ulaştırmak için uygulamada kendisine yol gösterecek bir usûl, metot seçer. Bu usûl veya metot, her fikir sisteminde farklıdır. Türk milliyetçiliğinde *ilim metodu* esastır. Atatürk’ün “*n hakiki mürşit ilimdir*” sözü bunun ifadesidir. Meselâ Marksizm’de bu yol, “*ihtilâl*” veya “*devrim*”dir. Onun için her Marksist, *ihtilâlc*-

devrimcidir. Bu ihtilâlcilik, bazılarının inkılâp yerine kullandığı “*devrim*”den farklı anlam taşır. Fikir sistemlerinden haberi olmayan iyi niyetli pek çok kişi, “*devrim*” veya “*devrimcilik*”ten bahsedilince *Atatürk inkılâplarından* bahsedildiğini zanneder. Bu noktada, özellikle 1960’lı yıllardan sonra bilerek bir kavram kargaşası yaratılmıştır. Bu kavram kargaşasında en çok *Atatürk* adı istismar edilmiştir.

*Gaye,
Türk milletinin Yaşatmak-Yükseltmek*

Ziya Gökalp, “*Türkçülük, Türk milletini yükseltmektir.*” demişti. Z. Gökalp’ın bu kısa tarifinin açılmış şekli şöyledir: ***Türk milliyetçiliğinin gayesi, Türk milletini, kendisini tarif eden yani Türk milleti yapan kültür değerleriyle birlikte ebediyen yaşatmaktır.*** Başka bir ifadeyle ***Türk milliyetçiliğinin gayesi, Türk milletinin var olmasını ve var kalmasını sağlamaktır.*** Türk milliyetçiliğine göre Türk milleti, dünya milletler ailesi içinde eşit haklara sahip, fertleri belirli refah seviyesine ulaşmış, itibarlı bir millet olarak varlığını sürdürmelidir. Türk milliyetçiliği ve milliyetçileri, Türk milletinin haysiyet ve istiklâlini hiçbir değere değişmezler.

Türk’ün haysiyet ve istiklâli, Cumhuriyet’e giden yolda verilen Millî Mücadele’nin temel gerekçesi olmuştur. Cumhuriyet, Türk’ün haysiyet ve istiklâli üzerine kurulmuştur. *Atatürk*’ün, *Nutuk* adlı eserinde bu anlayışı şöyle ifade eder:

“Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir

millet olarak yaşamasıdır.” “Türk’ün haysiyet ve şerefi ve kabiliyeti çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir millet esir yaşamaktansa mahvolsun evlâdır. Binaenaleyh, ya istiklâl ya ölüm.”

Türk milliyetçisi “Türk”e ait olan her şeye sahip çıkar; Türk’e ait her değeri savunur; Türk’e ait her değeri yaşatmayı, yüceltmeyi hayatının gayesi bilir.

Atatürk’ün “*Ne mutlu Türküm diyene*” sözü ile **Gençliğe Hitabe**’nin, “*Türk istiklâlini Türk Cumhuriyeti’ni ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.*” şeklindeki ilk cümlesi, Türk milliyetçiliğinin *cemiyet birimini, tercihini ve gayesini* ortaya koyar. **Atatürk**, başka hiçbir söz söylemese bu ifadeleri onun *Türkçü-Türk milliyetçisi* olduğunu izaha yeter.

Atatürk-Cumhuriyet ve Türk milliyetçiliği

Atatürk, *bütün Türk tarihinin büyük Türk milliyetçisidir.* Türkiye Cumhuriyeti de Atatürk’ün mensubu olduğu Türk milliyetçiliği fikir temeli üzerine kurulmuştur. İşte bunun için “**Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu fikri, Türk milliyetçiliğidir.**” diyoruz.

Mustafa Kemal (Atatürk), elbette 1919’da Türkçü-milliyetçi olmamıştır. Onun yetiştiği devir, *tarihî-siyasi* şartların da tesiri ile Türk milliyetçiliğinin kültürel-siyasi-sosyal bir fikir olarak şekillendiği devirdir. Mustafa Kemal daha öğrencilik yıllarında Türkçü-milliyetçi fikir ve hareketlerle ilgilenmeye başlamıştır. Meselâ, büyük vatan şairi *Namık Kemal*’i okumuştur. 1897’de “*Ben bir Türküm, dinim cinsim uludur*” diyen Türkçü şair *Mehmet Emin Yurdakul*’u

okumuştur:

“Bizim neslin gençlik yıllarında ‘Osmanlılık’ telkin ve etkileri hâkimdi. İmparatorluk halkını meydana getiren **Türk**’ten başka milletlere, bu arada yanlış bir din anlayışı ile **Araplar**’a, sarayın ordu ve devlet ileri gelenleri arasında bulunan ırkdaşlarının etkisiyle **Arnavutlar**’a özel bir değer veriliyor; onlardan söz edilirken ‘**kavm-i necib**’ deyimi ile sıfatlandırılarak bu duygunun belirtilmesin çalışılıyor; **memleketin sahibi ve devletin kurucusu olan biz Türkler**, ikinci plânda gelen önemsiz halk yıgınları sayılıyordu.

Şair Mehmet Emin Yurdakul’un ilk defa Manastır Askerî İdadisi’nde öğrenci iken okuduğum, ‘Ben bir Türküm, dinim cinsim uludur’ mısralarıyla başlayan manzumesinde, bana millî benliğimin gururunu tattıran ilk anlatımı bulmuştum. Fakat ben asıl bunu, orduya katıldığım ilk günlerde, bir Anadolu çocuğunun göz yaşlarında gördüm ve kuvvetle duydum. Ondan sonra **Türklük**, benim en derin güven kaynağım, en engin övünç dayanağım oldu. Kendimi hiçbir zaman Osmanlılığın telkin ettiği başka milletleri öven ve Türklüğü aşağı gören eksiklik duygusuna kaptırmadım.”¹

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi **Mustafa Kemal (Atatürk)**, Millî Mücadele ve Cumhuriyet devrinde milliyetçi olmamış; tersine milliyetçi olduğu için Millî Mücadele’ye atılmıştır.

Cumhuriyet’in kuruluşu ve Atatürk dönemi, ikinci Meşrutiyet’ten beri gelişip şekillenen Türk milliyetçiliğinin “devlet hayatında uygulamaya konulduğu bir dönemdir.” Türk milliyetçiliği,

---

¹ Utkan Kocatürk, Atatürk’ün Fikir ve Düşünceleri, Edebiyat Yayınevi, Ank.1971,s.183.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında yani Atatürk döneminde, Devlet'in bir çeşit resmî ideolojisi olmuştur. Atatürk, Türk milliyetçisi olduğunu her fırsatta söylemiştir. Şu sözleri onun görüşlerini en açık şekilde göstermektedir:

“Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk topluluğudur. Bu topluluğun fertleri ne kadar Türk kültürü ile dolu olursa o topluluğa dayanan Cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur.” (27 Nisan 1926)

“Türklük”, “Türkçülük-milliyetçilik” ve dolayısıyla **Türkçüler** (Türk milliyetçileri), **Atatürk** devrinde en itibarlı devrini yaşamıştır. O dönemde yazılan yazı ve eserlerde Atatürk dönemi, **“Türkçülük-milliyetçilik devri”** olarak nitelenmiştir.

Atatürk'ün, çeşitli vesilelerle verdiği demeçleri, Meclis konuşmaları, devrinde kendisine yakın çevrelerin yazdığı eserler, devletin uygulanan kültür politikaları gözden geçirilince insan kendisini, **“müthiş bir Türkçülük devri”** içinde buluyor. Hatta bazı kesimler, Atatürk devrini, **herkesi Türkleştirme politikası güttüğü** gerekçesiyle tenkit etmeye çalışmaktadır.¹

Türk Tarih Kurumuna *liseler için* yazdırılan Tarih ders kitabında, *Türk milliyetçiliği* ile Cumhuriyet'in kuruluşu arasındaki ilişki şu ifadelerle tespit ediliyor:

“Türk milliyetçiliği ancak millî idareden sonra, her sahada bütün vuzuh ve şumuliyle hakiki mana ve delâletini bulmuş, siyasî, iktisadî, harsî (kültürel) bir devlet

---

¹ Ahmet Yıldız, “Ne Mutlu Türküm Diyebilene” Türk Ulusal Kimliğinin Etno-Seküler Sınırları (1919-1938), İletişim yay.,İst. 2001.

sistemini almıştır. Halk Fırkası milliyetçiliği en ehemmiyetli umdelerinden biri edinmiştir.”

Metinde görüldüğü gibi, *Cumhuriyet*'in kurulmasından bile “*millî idare*” diye bahsedilmektedir.

Türk Ocakları'nın 23 Nisan 1925'te toplanan *İkinci Kurultayı*'nda seçilen Yönetim Kurulu, Hamdullah Suphi başkanlığında, 27 Mayıs 1925 günü devrin **Başbakanı İsmet Paşa'yı** (İ.İnönü) ziyaret eder. Başbakan kendisini Ziyarete gelen **Türk Ocağı** Heyetine şunları söyler:

“Sizi bir Ocaklı kalbiyle selâmlamış olmaktan bilistifade, birkaç söz söylemek isterim. Bunu gerek dahilde gerek hariçte söylemek için artık vehmedecek bir nokta-i endişemiz yoktur. **Milliyet, yegâne birleşme vasıtamızdır.** Diğer anâsır, Türk ekseriyeti karşısında bir tesire sahip değildir. Vazifemiz, Türk vatani içinde bulunanları, behemehal Türk yapmaktır. Türklüğe ve Türkçülüğe muhalefet edecek anâsırı kesip atacağız. Vatana hizmet edeceklerde arayacağımız özellik, her şeyden önce o adamın Türk ve Türkçü olmasıdır.”¹

Devrin Başbakanı **İsmet İnönü**'nün günün gazetelerinde de yayımlanan bu *Türkçü-milliyetçi* sözleri, şahsî fikirlerini değil, Türkçülük-milliyetçilik fikrinin devlet politikalarındaki önemli yerini işaret eder.

Atatürk'ün yakın çevresinde de bulunmuş olan ünlü yazarımız **Yakup Kadri**, Cumhuriyet'in kuruluşunda *Türkçü-milliyetçi* anlayışın ne kadar hakim fikir

---

¹ Hüseyin Tuncer-Yücel Hacaloğlu-Ragıp Memişoğlu, Türk Ocakları Tarihi (Açıklamalı Kronoloji) 1912-1997, C.1, Türk Ocakları y., Ank.1998, s.157; Füsun Üstel, Türk Ocakları, (1912-1931), İletişim yay.,İst.1997,s.173.

olduğunu, Türk Ocağı ile ilgili bir yazısında şöyle belirtiyor:

“Türk Ocağı, düne kadar birtakım yabancı tesirlerle çevrili olan Türk varlığını gerek siyasi gerek sosyal gerek sanat gerek ırkî sahada muhafaza ve müdafaa ediyordu. Bu vazife onun için yeterli hayat sebebi idi. Lâkin bugün aynı vazifeyi, şüphesiz yine Türkçülük cereyanından doğmuş olan daha geniş, daha yaygın diğer bir müessese kendi omzuna almış bulunuyor. Bu müessese ordusuyla, hükümetiyle, idarî, adlî ve kültürel teşkilâtlarıyla şu koca Türk devletidir.(...) Şu halde görülüyor ki Türk Ocağının üstlendiği vazifelerden birçoğu Türkçülük mefkûresinin siyasette gerçekleşmesinde tamamıyla bir devlet işi olmuştur.”¹

Atatürk Devri Türkiye’inde devlet politikalarının **Türkçülük-milliyetçilik** üzerine kurulduğunu o devrin bütün yazar ve eserlerinde, hükümet politikalarında görmek mümkündür.

Türkiye Cumhuriyeti, “millî devlet” tir.

Türkiye Cumhuriyeti, Türk milliyetçilerinin idealindeki “*millî devlet*” olarak kurulmuştur. **Atatürk, Nutuk**’ta Türkiye Cumhuriyeti’nin, “*millî*” ve “*asrî*” **“Türk devleti”** olarak kurulduğunu ifade etmiştir.²

Millî devlet, “*kurucusu ve sahibi bir tek millet olan devlet*” demektir.³ Cumhuriyet’in kurucularına

---

¹ Hakimiyet-i Milliye, 25 Nisan 1925.

² Nutuk, Haz. Zeynep Korkmaz, s. 607.

³ Nevzat Kösoğlu, Türk Olmak ya da Olmamak –Millî Kültür, Mozaik Kültür ve Etnisite-, Ötüken, İst. 2005,s.20.

göre, Türkiye’de tek millet vardır. O da *Türkiye Cumhuriyeti*’nin kurucusu ve sahibi olan Türk milletidir. Atatürk, “*Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir.*” diyerek bunu açık seçik ortaya koymuştur.¹

Cumhuriyet’in kurucu fikri *Türk milliyetçiliğine* göre, “*millet*”, “*dil, kültür ve ülkü*” birliğine; kısaca da “*mensubiyet*” esasına dayanır. *Mensubiyet, insanın kendisini bir millet ait sayması duygusudur.* Bundan dolayı Türk milliyetçiliği “*ırkçı*” değildir. Kendisini “*Türk*” kabul eden, “*Türküm*” diyen herkesi “*Türk*” kabul eder.

Marksizm-Komünizm, “*din*” kavramını tanımadığı gibi “*millet*” varlığını da tanımaz. Çünkü esas aldığı cemiyet birimi, “*işçi sınıfı*”dır. Bundan dolayı, *Marksist-Komünistler* (Çoğu zaman kendilerini Sosyalist kimliği ile nitelerler), *millet* yerine mecbur kaldıklarında *halk-halklar* terimlerini kullanırlar. 1990’da Sovyet-Rusya’da *Komünist* rejimin yıkılmasından sonra bu ideoloji önemini kaybetti. Türkiye’deki taraftarları da yön değiştirerek çeşitli fikir kılıklarına (*insan hakları savunucusu, Batıcı liberalist, AB’ci, lâikçi* vb) girdiler; değişmeyen tek yönleri ise *Türkçülük-milliyetçilik* dışında ve karşısında olmaları. Onun için bunlar üzerinde fazla durmaya değmez.

“*Siyasi İslâmcılar*”, “*Millet*” kelimesini, kelimenin Arapçada kullanılan anlamını kastederek bizim bugünkü Türkçede “*ümme*” kelimesiyle karşıladığımız “*aynı dine inananların meydana getirdiği topluluk*” anlamında kullanılmaktadırlar. Siyasi İslâmcılara göre,

---

¹ Prof.Dr. Afet İnan, *Medenî Bilgiler ve M.Kemal Atatürk’ün El Yazıları*, TTK, Ank. 1998,s.351.

insanlar arasında “*milliyet bağı*” yoktur veya böyle bir bağ geçerli değildir; tek geçerli bağ, “*dindaşlık bağı*”dır. Bundan dolayı onlara göre, aynı dinden olanlar bir “*millet*”tir. O da “*İslâm milleti*”dir. Bundan dolayı Siyasi İslâmcıların, “***Türk milleti***” demek yerine sadece “*millet*” sözünü kullanmaları bilmeyenleri aldatacak bir kavramdır. Kısaca, “*millet*” sözünü kullanan Siyasi İslâmcılar, “*millet*”, “*milletimiz*”, “*tek millet*” vs. derler; fakat bir türlü milletin adını “*Türk*” olarak söylemezler.

Son yıllarda, “*Türk*” ve “*Türklük*” kimlik ve kavramları yerine, sadece vatandaşlık ve Coğrafyayı esas alarak “***Türkiyelilik***” kimliğini ileri sürenler, hem “*Türk*” kimliğini hem *Türkiye’nin Türklüğünü* yani “*millet*”i kabul etmeyenlerdir. “*Türkiyelilik*” kimliğini savunanlar, kendilerini “*Türk*” değil “*Türkiyeli*” olarak kabul ediyorlar. “*Ne mutlu Türküm diyene*” sözüne karşı çıkılması, hem *Türklük* hem *millet* kavramına karşı olunmasındandır. Siyasi İslâmcıların, mozaikçilerin, etnik bölücülerin “*Türk*” kimliği yerine “*Türkiyeli*” kimliğini savunmalarının sebebi budur.

Sözün kısası, *Türk* başka *Türkiyeli* başkadır.

Türkiye “**Mozaik**” Değildir.

Bu memleket, tarihte Türk'tü, halde Türk'tür ve ebediyen Türk kalacaktır.¹

M. K. Atatürk

1990'lı yıllarda, Türkiye'nin *çok kültürlü, çok etnikli* yani *mozaik* bir ülke olduğu fikri ortaya atıldı. Türkiye'nin siyasi hayatında ve idaresinde etkili veya yetkili kişiler bile önünü sonunu hesaplamadan “*Türkiye bir mozaik; mozaik kültür bizim zenginliğimizdir.*” demeye başladı. Mozaiklik propagandasıyla beraber, içeride ve dışarıda “*Tür kimliği*” tartışmaya açılarak, “*Türkiyelilik*” kimliği terimini gündeme getirildi. Basında yerli yersiz “*etnik kimlik*” istatistikleri yayımlanmaya başlandı. Bu etnikçi-mozaikçilerin hedefi, Türkiye'yi bir “*mozaik*” ilân edip, “*millî devlet*”in temelini çökertmektir. Mozaiklik, Türkiye'nin sadece Türk milletine ait olmadığı iddiasıdır.

Mozaik, “*bir bütünlük göstermeyen, eşit şartlarda yan yana yaşayan kültürler topluluğu*”; “*çok sayıda farklı etnik gruptan oluşan toplumsal yapı*” anlamına gelir. Türkiye bu anlamda “*etnik mozaik bir ülke*” değildir. *Etnik mozaik* bir ülkede, ülkenin “*hakim milleti*”, “*hakim kültürü*” olmaz; eşit şartlarda yan yana yaşayan farklı kültürlerin sahibi *etnik gruplar* bulunur.²

Milletler arası ilmî ölçülere göre, bir ülkenin

---

¹ Atatürk, bu sözlerini de 16 Mart 1923'te Adana Türk Ocağında yaptığı konuşmasında söylemiştir. Bak. Söylev ve Demeçler C.II, İst.1981,s.126.

² Nevzat Kösoğlu, Türk Olmak ya da Olmamak, Ötügen, İst. 2005,s.19.

“*etnik mozaik*” olarak tanımlanabilmesi için genel nüfusun %35’inin farklı etnik gruplardan meydana gelmesi gerekir. Halbuki bu oran Türkiye’de %10’lardadır. **74 milyon kabul edilen Türkiye nüfusunun % 90’ı Türk’tür.** Türkiye’nin *etnik-mozaik* olduğunu iddia eden görüşler, genel olarak, Alman Peter Alford Andrews’in 1992’de “*Türkiye’de Etnik Gruplar*” adıyla Türkçeye tercüme edilen kitabına dayanmaktadır.¹ P.A. Andrews, bu kitabında Türkiye’yi 47 etnik gruptan meydana gelen bir mozaik ülke olarak göstermektedir. Andrews, eserinde 18 farklı Türk boy ve gurubunu Türk’ten ayrı etnik saydığı gibi, 21 kişilik Alman gurubu bile etnik gurup saymıştır. Türkiye’de etnik gurupların sayısını mümkün olduğu kadar arttırma gayretine rağmen Andrews’in hesabına göre Türkiye’de Türklerin oranı, % 88.03; diğerlerinin oranı ise %11.87’dir.²

P.A.Andrews’in 2001’de ABD’de bir kuruluş için hazırladığı raporda da Türkiye’de toplam *etnik* nüfusu zorlamalarla %13.79 olarak göstermektedir. Bu demektir ki her durumda, her çeşit zorlamaya rağmen Türkiye’de “Türk” nüfusun genel nüfusa oranı en az %86’dır.

Elbette her ülkede, kurucu hakim milletin dışında kendisini *ırk, dil* veya *din* bakımından farklı kimlikle tarif eden insanlar bulunabilir. Meselâ “*millî devlet*” olan Fransa’da, kendisini Fransız kimliği dışında kabul eden etnik grupların oranı, % 20’nin üzerindedir. Buna rağmen Fransa, “*etnik mozaik*” veya “*çok kültürlü*” bir ülke olmayı kabul etmez. Türkiye’yi “*mozaik*” olarak

---

¹ Peter Alford Andrews, Türkiye’de Etnik Gruplar, Tercüme Mustafa Küpüşoğlu, Ant yay.,İst.1992.

² Ali Tayyar Önder, Türkiye’nin Etnik Yapısı, Ank.1998, s12.

görenler veya görmek isteyenler, Türkiye’de hakim ve devletin kurucu unsuru “*Türk milleti*” varlığını reddedenlerdir. Mozaikçiler, Türkiye’yi, *içinde Türklerin de bulunduğu* 30 veya 47 etnik gruba ayırıyorlar. Yani “*Türk ülkesi*” Türkiye’de “*Türk*”ü mozaik bir ülkede eşit şartlarda yan yana yaşayan etnik gruplardan herhangi biri saymaya çalışıyorlar. Halbuki, Almanya’nın Alman ülkesi, Fransa’nın Fransız ülkesi olduğu gibi *Türkiye de Türk ülkesidir*.

Türkiye’de, *Mozaikçi* görüşleri savunan bir grup da “*Mavi Anadolucular*”dır. Bunlara göre, Türkiye halkının (bize göre Türkiye Türkleri) kökeni Orta Asya’ya dayanmaz. Anadolu 1071’den itibaren fethedilip Türkleştirilmemiştir. Anadolu’nun 1071’de başlayan bir tarihi yoktur. Belki “*doğudan bazı göçmenler(?) Anadolu’ya gelmiştir.*” Ancak bunlar, yerli halklarla karışıp kaynaşmış ve böylece Türkiye’de melez bir halk meydana gelmiştir. *Mavi Anadolucu-mozaikçilere* göre, “*Hititler hiç kuşkusuz Türk değildi, ama biz Türkler, biraz Hititli biraz Firigyalı biraz da Lidyalı, Kapadokyalıyız.*” İşte bu sebeple *Mavi Anadolucular*, “*Bugünkü Türk kültürünün, Anadolu’da yaşamış medeniyetlerin bir sentezi olduğunu*” savunup propagandasını yaparlar. Yani Anadolu’da müstakil bir “*Türk milleti*” ve “*Türk kültürü*” yoktur. Türkiye halkı melez olduğuna göre, Orta Asya ile de bir bağı yoktur. Onun için Türkiye’de Türklerin sadece adı vardır. Kısaca, bu Mavi Anadolucu-Mozaikçi görüş, Türkiye’nin Türklüğünü veya Türkiye’de Türk’ün varlığını kabul etmemektedir. *Mavi Anadolucular*’ın başlıca temsilcileri arasında, Halikarnas Balıkcısı (Cevat Şakir), Sabahattin Eyüboğlu, İsmet Zeki Eyüboğlu, Azra Erhat, Vedat

Günyol, Melih Cevdet Anday, İskender Ohri, Bozkurt Güvenç sayılabilir.¹

Halbuki, Anadolu, 12. yüzyıldan beri yerli ve yabancı kaynaklarda “*Türk ülkesi*” anlamında “*Türkiye*” olarak adlandırılır. Türkiye Cumhuriyeti de yukarıda belirttiğimiz gibi “*millî devlet*” olarak kurulmuştur. *Atatürk*, 1931’de okullar için yazdığı (el yazıları ile de yayımlanan) *Medenî Bilgiler* , adlı kitabında, “*Türkiye Cumhuriyetini kuran Türkiye halkına Türk milleti denir.*” demiştir. Cumhuriyeti’n kurucusu, Türkiye’de Türk milletinin hakim olduğunu, Türkiye’nin tarihte ve halde Türk olduğunu her fırsatta belirtmiştir:

“Cumhuriyetimizin dayanağı Türk topluluğudur. Bu topluluğun fertleri ne kadar Türk kültürü ile dolu olursa o topluluğa dayanan Cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur.”

“Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı ve Makedonyalı hep bir ırkın evlâtları, hep aynı cevherin damarlarıdır.”

“Bugünkü Türk milleti siyasî ve içtimaî camiası içinde kendilerine Kürtlük fikri, Çerkeslik fikri ve hattâ Lâzlık fikri veya Boşnaklık fikri propaganda edilmek istenmiş vatandaş ve milletdaşlarımız vardır. Fakat mazinin istibdat devirleri mahsulü olan bu yanlış isimlendirmeler, birkaç düşman âleti mürteci beyinsizden maada hiçbir millet ferdi üzerinde teellümden başka bir tesir hasıl etmemiştir. Çünkü bu millet fertleri de umum Türk camiası gibi aynı ortak maziye, tarihe ahlâka, hukuka sahip bulunuyorlar.”²

---

¹ İsmet Zeki Eyüboğlu, Tanrı Yaratan Toprak Anadolu, Der yay.,İst. 1990.

² Prof. Dr. Afet İnan, Medenî Bilgiler ve Atatürk’ün El Yazıları,

Atatürk, 16 Mart 1923'te Adana Türk Ocağında, Adana esnafına hitaben yaptığı konuşmada şu ifadelere yer vermektedir:

*“Ermenilerin bu feyizli ülkede hiçbir hakkı yoktur. **Memleketiniz sizindir, Türklerindir.** Bu memleket tarihte Türk'tü, o halde Türk'tür ve ebediyen Türk olarak yaşayacaktır. (...) En nihayet, Asya'nın göbeğinden tamamen kaynaklanarak Türkler soyundan ırkdaşlar buraya gelerek memleketi, asli sahiplerine iade ettiler. Ermeniler vesairenin burada hiçbir hakkı yoktur. Bu bereketli yerler, koyu ve öz Türk memleketidir.”¹*

Etnikçi ve Mozaikçilere karşı, **Atatürk**'ün *“Bu memleket tarihte Türk'tü, halde Türk'tür, ebediyen Türk kalacaktır.”* sözü, daha da önem kazanmaktadır. Mozaikçiler, etnik bölücüler, millet kavramını reddeden ideoloji sahipleri kısaca Türkiye Cumhuriyet'in *“millî devlet”* oluşunu hazmedemeyenler, bu bezeri *“Türkiye Türklerindir.”*, *“Ne mutlu Türküm diyene”* gibi sözleri sevmezler.

Bugün *“Avrupa Birliği uyum kanun ve uygulamaları”*, *“azınlık hakları”*, *“kültürel haklar”*, *“demokrasi”*, *“çok kültürlülük”*, *“çeşitliliğimiz zenginliğimizdir.”*, *“Türkiye mozayığı”* vb ifadeler altında, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel kuruluş özelliği, yani *“millî devlet”* oluşu, tartışma konusu haline getirilmek istenmektedir. Türkiye'nin *“mozaikliğini savunan”* ve *“Türk kimliğini tartışmaya açan”*, *“Türk kimliği”* yerine *“Türkiyelilik”* kimliğini koymaya çalışan böylece *“millî devlet”* ve *“Türk kimliği”*ni

---

TTK, Ank.1998, s.23.

¹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C.II,s.126.

reddeden bütün siyasi görüşler, Türkiye Cumhuriyeti’ni “*federe devlet*” haline getirme, Türkiye’yi bölme peşindedir. “*Avrupa Birliği*”, “*demokrasi*”, “*azınlık hakları*”, “*insan hakları*” vb gibi kavramlar buna âlet edilmektedir.

“*Batılı çok uluslu küresel sermaye*”, dünyayı sömürebilmek, hedeflerine ulaşmak için “*millî devlet*” yapısını, önünde engel olarak görmektedir. Bundan dolayı, “*millî kimlik*”, “*resmî dil*”, “*kurucu unsur*” esaslarını tartışma konusu haline getirerek yıpratmakta; bunların yerine “*etnik farklılık*”, “*mozaiklik*” ve “*çok kültürlülük*”, “*çok dillilik*” kavramlarını yerleştirmeye çalışmaktadır.¹

Kısaca, ABD ve AB kaynaklı sömürücü “*küresel*” güçler, *Türk milletine dayanan* ve “*millî devlet*” olan Türkiye Cumhuriyeti’ni, “*çok etnikli federe devlet*” haline getirmeye çalışmaktadırlar. Türkiye’deki kavga bunun kavgasıdır.²

Türkiye Cumhuriyeti, “Asrî Devlet” tir.

Asrî devlet, (çağdaş devlet), “*Hakimiyet, kayıtsız, şartsız milletindir.*” ilkesine dayanan, buna göre idare edilen devlettir. “*Millî devlet*” kavramını tamamlayan ve ona açıklık getiren “*asrî devlet*”, bir hukuk terimidir. Çünkü “*millî devlet*”, tek millete dayanan devlet olmanın

---

¹ Türkiye’deki etnik gruplar ve bu konuda Türkiye üzerinde oynanan oyunlar için bak. Ali Tayyar Önder, Türkiye’nin Etnik Yapısı, Fark Yayınları, 12. baskı, Ank.2005.

² Türk Ceza Kanunu’ndaki “*Türklüğe hakareti*” önlemeye yönelik 301. maddeden rahatsız olanlar da aynı zihiyette olanlardır.

yanında “*millî hakiyet*”e dayanan devlettir. “*Hukukî Türkçülüğün birinci gayesi, asrî bir devlet vücuda getirmektir.*” diyen büyük Türk milliyetçisi fikir adamı **Ziya Gökalp**, 1923’te yayımladığı “*Türkçülüğün Esasları*” adlı eserinde “*asrî –çağdaş- devlet*” anlayışını şöyle açıklıyor:

“Asrî (çağdaş) devletlerde evvelâ gerek kanun yapmak ve gerek memleketi idare etmek yetkileri doğrudan doğruya millete aittir. Millet in bu yetkilerini sınırlayıcı ve bağlayıcı hiçbir makam, hiçbir an’ane ve hiçbir hak yoktur.

İkinci olarak, milletin bütün fertleri tamamıyla bir birine eşittir.”¹

Yine **Ziya Gökalp**’a göre, *asrî devlette* bütün millî hukuk alanlarının *Teokrasi* ve *Klerikalizm* kalıntılarından temizlenmesi gerekir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu **Mustafa Kemal**, daha Millî Mücadele’yi başlatmak üzere İstanbul’dan ayrılmadan devrin şartları içinde, tek çıkar yolun “*hakimiyet-i millîyeye müstenit, bilâ kayd ü şart müstakil yeni bir Türk devleti tesis etmek!*” olduğuna karar vermiştir. Ona göre bu kararın dayandığı mantık ve muhakeme de şudur:

“Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu esas, ancak istiklâl-i tamme malilikiyetle temin olunabilir. Ne kadar zengin ve müreffeh olursa olsun, istiklâlden mahrum bir millet, beşeriyet-i mütemeddine muvacehesinde uşak olmak mevkiinden yüksek bir muameleye kesb-i liyakat

---

¹ Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları*, Yay.Hazırlayan İsmail Acar, Liva Yayınevi, İst. 2005,s.177.

edemez.”¹

Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran *Türk milliyetçiliği*, yukarıdaki cümlelerde de ifadesini bulan “*Türk milletinin kimseye uşak olmadan, sömürge muamelesi görmeden, - siyasi, ekonomik, kültürel anlamda- tam istiklâline sahip haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşaması*” fikir ve ülküsüdür. Türkiye Cumhuriyeti, bu inanç ve anlayışla kurulmuştur. Atatürk devrindeki dış ve iç politika, ekonomi, eğitim, kültür alanlarındaki bütün uygulamalara yön veren bu anlayıştır. Türk milleti “*karın doyurma*” karşılığında “*sömürge*” yapılamaz. Türk milliyetçiliği ve Türk milliyetçileri buna rıza gösteremez.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu **Atatürk, fikir sistemi olarak Türk milliyetçiliğini kabul etmiştir.** *Türk Milliyetçisi olduğunu her fırsatta ifade etmiş ve çevresine hatırlatmıştır:*

“*Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk topluluğudur. Bu topluluğun fertleri ne kadar Türk kültürü ile dolu olursa o topluluğa dayanan Cumhuriyet de o kadar kuvvetli olur.*” (26 Nisan 1926)

“*Biz milliyet fikirlerini tatbikte çok gecikmiş bir milletiz. Bunun zararlarını fazla faaliyetle telâfiye çalışmalıyız.*” (20.3.1923)

“*Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin*

---

¹ Nutuk, s.10 (Bugünkü Türkçe ile Atatürk şöyle diyor: “Asıl olan, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır.Bu esas, ancak tam istiklâle sahip olunarak sağlanabilir. Ne kadar zengin ve bolluk içinde yaşarsa yaşasın istiklâlden mahrum bir millet, medenî insanlık içinde uşak olmaktan başka bir değer ifade etmez. Uşak muamelesine tabi tutulur.”

en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir.(Onuncu Yıl Nutku-1933)

“Binaenaleyh, biz her vasıttan, yalnız ve ancak, bir nokta-i nazardan istifade ederiz. O nokta-i nazar şudur: Türk milletini, medenî cihanda lâıyk olduğu mevkie isad etmek ve Türkiye Cumhuriyeti'ni sarsılmaz temelleri üzerinde, her gün, daha ziyade takviye etmek...” (Nutuk – s. 897)

“Muhterem efendiler, sizi, günlerce işgal eden, uzun teferruatlı beyanatım en nihayet, mazi olmuş bir devrin hikâyesidir. Bunda, milletim için ve müstakbel evlâtlarımız için dikkat ve teyakkuza davet edebilecek bazı noktalar tebarüz ettirebilmiş isem, kendimi bahtiyar addedeceğim.

*Efendiler, bu beyanatımla, millî hayatı hitam bulmuş farz edilen büyük bir milletin, istiklalini nasıl kazandığını ve ilim ve fennin en son esaslarına müstenit, **millî ve asrî bir devleti nasıl kurduğunu** ifadeye çalıştım.”¹*

Atatürk Devri Eserlerinde
Milliyetçilik ve Türkiye Cumhuriyeti

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurduktan özellikle de 1927'den sonra, *“temelini yüksek Türk kültürü”* olarak gördüğü Türkiye Cumhuriyeti'ni sağlamlaştırmak üzere *Türk kültürünün temel meseleleri*

---

¹ Nutuk, 10. Baskı, İst. 1970, s.897.

ile doğrudan ilgilenmiş, *Türk Tarih ve Türk Dil Kurumlarını* bu gaye ile kurdu muştur. Bu Kurumların çalışmalarına hem nezaret etmiş hem de doğrudan katılmıştır. Bu kurumlara çeşitli yayınlar hazırlattığı gibi bizzat kendisi de yazmış; bazı yayınlar üzerinde eklemeler, çıkarmalar, düzeltmeler yapmıştır. Bu yayınların bazıları –*Atatürk hayatta iken*- okullarda ders kitabı olarak okutulmuştur. İşte bunlardan birisi, dört ciltlik *Tarih* kitabıdır. Bu ciltlerin 1V.sü “***Tarih-IV, Türkiye Cumhuriyeti***” (1931) adını taşımaktadır. Atatürk’ün *tarih ve Türklük anlayışını* da ortaya koyan bu ciltte, ***Türk milliyetçiliği ve Türkiye Cumhuriyeti*** ilişkisi üzerine “***Milliyetçilik***” başlığı altında şu açıklamalar ve değerlendirmeler yapılmaktadır:

“***Milliyetçilik:***

Millî Mücadele başlamadan önceleri bizde milliyetçilik cereyanı henüz vazih bir görünüş almış değildi. (...)

Türkçülük, Osmanlı unsurlarının ayrı ayrı tuttukları milliyetçilik cereyanlarına karşı koymak gayretinden, bütün Türk kavimleri birleştirmeye istihdaf eden Turancılığa kadar gidiyor ve bazen de İttihad-ı İslâm fikirleriyle karıştırılıyordu. Elhasıl fikirlerde ve cereyanlarda vuzuh ve kat’iyet yoktu. Hele siyasi hayatta bu fikirlerin tesiri pek az hiss olunuyordu.

Türk milliyetçiliği Ancak Millî İdare’den sonra her sahada bütün vuzuh ve şumulüyle hakikî mana ve delâletini bulmuş, siyasî, iktisadî, harsî bir devlet sistemi halini almıştır. ***Halk Fırkası, milliyetçiliği en ehemmiyetli umdelerinden biri edinmiştir.*** Meşrutiyet devrinde kurulmuş olan (1912) ***Türk Ocakları*** adlı gençlik cemiyeti Cumhuriyet devrinde yüzlerce şubesi

olan bir teşkilat halinde genişlemiş ve 1931 kurultayında verdiği kararlarla maksat ve gayede tamamen beraber olduğu Halk Fırkasına iltihak etmiştir.”¹

Atatürk devri ders kitaplarından birisi de, Atatürk’ün yakın çevresinde bulunmuş edebiyatçılardan **İsmail Habib** (Sevük) tarafından Liseler için hazırlanan “**Yeni Edebî Yeniliğimiz**” (1930) adlı edebiyat kitabıdır. Bugün de değerlendirmeleri ve üslûbuyla değerini koruyan bu kitapta, Cumhuriyet Devri ile ilgili bölümün başlığı şöyledir:

“*Son Devrin Türkçülüğü -Türkçülüğün Fiiî ve Umumî Zaferi-*”

Bu bölümün alt başlıkları da şöyle:

- A. Devlet unvanında Türkçülük
- B. İlk Türk Ordusu
- C. Türk milliyetçiliğinin Beyannamesi
- D. Siyasi Türkçülük
- E. Müstakil Türkçülük
- F. Lâik Türkçülük
- K. Medenî Türkçülük
- İ. Lisanda Türkçülük
- I. Umumi Netice

Bu başlıkların her birinde *Cumhuriyet’in kurulması ile milliyetçilik uygulamasının nasıl başarıldığı* anlatılmaktadır.

İsmail Habib (Sevük), “*Son Devrin Türkçülüğü – Türkçülüğün Fiiî ve Umumî Zaferi-*” başlığı altında Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu ile *Türk milliyetçiliğinin bir sistem halinde nasıl uygulamaya konulduğunu*, Türk milliyetçiliği ideallerinin nasıl

---

¹ Tarih-IV Türkiye Cümhuriyeti,, MEB. İst.1931, s.181-182.

başarıldığını şöyle anlatıyor:

“...Milliyetin muhtelif safhalarda muhtelif icabatı vardır. İşte bu muhtelif cepheli idealin birçok cephelerini eskiden beri seçenler oldu. Lisanda, tarihte, halkçılıkta, siyasette, hülâsa milliyetin havzasına dahil her sahada o ideali bazen mübhem, bazen açık; bazen nazârî, bazen fiilî: sezip söyleyenler de söyleyip tatbika kalkmak isteyenler de görüldü. Fakat bütün o sezîş ve görüşleri umumî ve müstekar bir realite halinde taazzi ettirmek şerefi millî hükümetindir.”

“Fikir başka, fiil başka; söz başka, tatbik başka hatta fiil ve tatbik başka, o fiil ve tatbiki umuma şamil bir kudret ve istikrar yapmak yine başkadır. Türkçülük cereyanındaki bu son devir, işte o fikirleri birer fiil, o sözleri birer tatbik; fiil ve tatbik halinde tecrübe edilmek istenen şeyleri de bütün vatana şamil birer kudret yaptı. Bu işin mebdei olarak millî cidalin fiilî bir devlet manzarası aldığı tarih –yani 23 Nisan 1920 de T.B.M.M’nin açıldığı gün- kabul edilebilir. O tarihten itibaren inkılâbın safha safha inkişafı Türkçülük ve milliyet taazzisinin (şekillenip-gelişmesinin) de safha safha zaferi oldu.”¹

Türk Milliyetçileri, Atatürk ve Cumhuriyet

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu **Atatürk**, her fırsatta Türk milliyetçisi olduğunu ifade etmiştir. Millî Mücadele yıllarında ve Cumhuriyet’in kuruluşundan ölümüne kadar, bütün uygulamaları Türk milliyetçiliği yönünde olmuş; çevresinde milliyetçi şahsiyetleri toplamıştır.

---

¹ İsmail Habib (Sevük), Yeni Edebî Yeniliğimiz, 2. baskı, İst.1941,s. 565 vd. (Birinci Baskı,1930)

Türk milliyetçileri de Atatürk'ü en büyük Türk milliyetçisi, Cumhuriyet'in kuruluşunu da ideallerindeki millî Türk devletinin kuruluşu olarak görmüşlerdir. Atatürk devrindeki bütün uygulamalar ve yazılanlar bunun belgeleridir.

İkinci Meşrutiyet devrinden itibaren Türk milletinin varlığını koruma geliştirme ve yükseltme yolunda siyasi, sosyal, kültürel bir fikir sistemi haline gelen ve Cumhuriyetin kuruluşunu hazırlayan fikir olarak Türk milliyetçiliğinin en büyük kuruluşu, “**Türk Ocakları**”dır. *Türk Ocakları*, *Türkçü-milliyetçi* bir dernek olarak 1912’de kurulmuştur. Atatürk gerek Millî Mücadele yıllarında gerek Cumhuriyet yıllarında *Türk Ocakları* ve *Türk Ocaklılarla* birlikte çalışmıştır. Tarihçi Enver Behnan Şapolyo, hatıralarında Millî Mücadele’de Anadolu’ya (Ankara’ya) geçiş günlerini anlatırken şöyle diyor:

“... Hamdullah Suphi'nin Ankara'da bulunuşu İstanbul aydınları üzerinde tarifi mümkün olmayan bir tesir yarattı; Onlar da Anadolu'ya kaçtılar. Bunların arasında ben de bulunuyordum.

Hamdullah Suphi'nin gelişinden Gazi Mustafa Kemal Paşa Ziyadesiyle Memnun olmuştu. Onun etrafında bir fikir halkası teşekkül ediyordu. Çankaya'da Atatürk'ün fikir arkadaşlarının hemen hepsi de Türk Ocaklı idiler. Kâzım Karabekir Paşa dahil olmak üzere, Hamdullah Suphi, Yusuf Akçura, Haide Edip, Ağaoğlu Ahmet, Reşit Galip, Mustafa Necati, Mahmut Esat, Vastf Çınar, Celâl Sahir, Ruşen Eşref, Veled Çelebi, İzzet Ulvi, Besim Atalay, Tunalı Hilmi vb. Hepsi de ateşli ve gayeye inanmış Ocaklı milliyetçilerdir.”¹

---

¹ Enver Behnan Şapolyo, “Millî Mücadele’de Hamdullah Suphi”,

Enver Behnan'ın saydığı isimlerin dışında İstanbul'dan Millî Mücadeleye katılmak üzere Ankara'ya giden daha birçok *Ocaklı milliyetçi* vardır. Ayrıca Ocaklı milliyetçilerin bir kısmı da İstanbul'un işgalinde, İngilizler tarafından tutuklanıp *Malta adasına* sürgün gönderilmişlerdir. Ziya Gökalp da bunlardan biridir.

İkinci Meşrutiyet ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında Türk milliyetçiliğini fikir sistemi haline getiren iki büyük *Türk Ocaklı Türkçü* fikir adamı vardır: *Ziya Gökalp* ve *Yusuf Akçura*.

Türkçülüğün bu iki büyük fikir adamı da Atatürk'ün yakın çalışma arkadaşı ve fikir danıştığı kişiler olmuştur. Cumhuriyet'in kuruluşu ve Atatürk üzerine daha Atatürk'ün sağlığında Türk milliyetçiliği bakış açısıyla değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Hem *Ziya Gökalp*'in hem de *Yusuf Akçura*'nın, Atatürk hayattayken yaptıkları değerlendirmeler, açıkladıkları fikirler, yaptıkları değerlendirmeler, bugün tarihî birer belgedir.

Türk Ocakları, Atatürk ve Cumhuriyet

Türk milliyetçiliğinin en köklü ve en geniş kapsamlı sivil toplum kuruluşu *Türk Ocakları'dır*. Türk Ocakları, 1912'de zamanın Türk milliyetçileri Şair *Mehmet Emin Yurdakul*, *Yusuf Akçura*, *Ahmet Ağaoğlu*, *Ziya Gökalp*, *Hamdullah Suphi* gibi ünlü şahsiyetler tarafından kurulup yaşatılmıştır. Millî Mücadele'de ve Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra Atatürk'ün yakın çevresindeki Fikir ve siyaset adamları hep Türk Ocaklıdır. Türk Ocakları'nın Ünlü Başkanı *Hamdullah*

Suphi, Atatürk'ün ilk Millî Eğitim Bakanlarındandır.

Atatürk, daha 1922'de Büyük Zafer'in kazanılmasından hemen sonra, Türk milliyetçiliği çalışmalarının devamını sağlamak için İstanbul, Ankara ve İzmir Türk Ocaklarına Millî Mücadele için toplanan paralardan her birine 2000 lira olmak üzere toplam 6000 lira vermiştir. Atatürk'ün Türk Ocağı'nın başka şubelerine de yardım ettiği bilinmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, Türk Ocakları'nın Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra 22-24 Nisan 1924 günleri toplanan ilk Kurultay'ında Ahmet Ağaoğlu aracılığı ile Ocaklılar'a “*selâmlarını*” ve “*Yeni Türk Devleti'nin kuruluşunda en çok Türk Ocaklılar'a güvendiğini; Hükümet'in hiçbir zaman Ocaklara bigâne kalmayacağını*” bildiren mesajını göndermiştir.

Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra, 1924'te Türk Ocakları, Atatürk'ün isteği ile “*kamu yararına çalışır dernek*” olarak kabul edilmiştir.

Bununla ilgili yazı şöyledir:

Türk Ocağı'nın

Kamu Yararına Çalışan Dernek Sayılması,

“On iki senedir halkçılık ve milliyetçilik düsturlarını memleketin en uzak köşelerinde neşir ve tamime çalışan Türk Ocakları'nın ifa-yı vazife hususunda daha ziyade mahzar-ı tahsilât olunabilmesi zımında menafi-i umumîyeye hâdim cemiyetler meyanına idhali için cemiyetler kanununun 17. maddesi mucibince tasdik olunması talebini hâvi Dahiliye Vekâlet-i Celilesi'nin 8 Eylül 1340 (1924) tarih ve Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti 17744/4498-301-85 numaralı tezkeresi, İcra Vekilleri Heyeti'nin, 2.12.1340 tarihli içtımasında ledel-kıraat Türk Ocakları'nın menafi-i umumîyeye hâdim olduğu kabul

edilmiştir.

2.12.1924.

Türkiye Reisi Cumhuru
Mustafa Kemal

Türk Ocakları'nın 26 Nisan 1925'te toplanan İkinci Kurultay'ına bizzat Atatürk de katılmış ve bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında, “*Türkiye Cumhuriyeti'nin inkılâbı Ocaklara istinat etmektedir*” demiştir. Atatürk'ün eşi **Lâtife Hanım**, Kars delegesi olarak katıldığı Türk Ocakları Kurultayı'nda “*Fahrî Genel Başkan*” seçilmiştir.

Atatürk, Cumhuriyeti kurduktan sonra, zaman zaman, vatandaşlarla aracısız konuşup dertleşmek, vatandaşa fikirlerini yüz yüze anlatmak, memleket meselelerini yerinde tespit etmek üzere çeşitli yurt içi gezilerine çıkmıştır. Bu gezilerinde genel olarak –o gün de bugün de- Türk milliyetçiliğinin en büyük kuruluşu olan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda büyük harcı bulunan *Türk Ocakları şubelerini* ziyaret etmiştir.¹ 1931 yılına kadar, Türk Ocakları ile Devlet adeta iç içedir. Türk Ocaklarının 1931'de tek parti ve devlet partisi olan Cumhuriyet Halk Fırkası ile birleştirilmesinin sebebi de aynı görüşte olmalarıdır. Türk Ocakları'nın 1931'de Cumhuriyet Halk Fırkası ile birleştirilmesinin gerekçesini basına şöyle açıklıyor:

“Milletlerin tarihlerinde bazı devirler vardır ki muayyen maksatlara erişebilmek için maddî ve manevî ne kadar kuvvet varsa hepsini bir araya toplamak ve aynı istikamete sev etmek lâzımdır. Memleketin ve inkılâbın

---

¹ Atatürk'ün *Söylev ve Demeçler* adı altında toplanan konuşmalarının pek çoğu, Türk Ocakları şubelerinde yaptığı konuşmalardır.

içeriden ve dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı korunması için, bütün milliyetçi ve Cumhuriyetçi kuvvetlerin bir yerde toplanması lâzımdır. Kuruluş tarihinden beri ilmî sahada, halkçılık ve milliyetçilik ilkelerini yaymaya sadakatle ve imanla çalışan Türk Ocaklarının aynı esasları siyasi ve tatbikî sahada tahakkuk ettiren fırkamla ve bütün manası ile yek vücud olarak çalışmalarını münasip görürüm.”¹

*Atatürk, çıktığı yurt gezilerinden birisinde de **Konya Türk Ocağı** şubasını ziyaret etmiştir. Atatürk'ün 20 Mart 1923'te Konya Türk Ocağı'ndaki konuşması adeta **Türk milliyetçiliğinin beyannamesi** gibidir:*

“Arkadaşlar,

*Bir milletin namuskâr bir mevcudiyet, şayanı hürmet bir mevki sahibi olması için, o milletin yalnız âlim ve mütefennin bulunması kâfi değildir. Her ilmin, her şeyin fevkinde bir hassaya sahip olması lâzımdır ki, o da o milletin muayyen ve müspet bir seciyeye malik bulunmasıdır. Böyle bir seciyeye malik olmayan fertler ve böyle fertlerden mürekkep milletler, birer fesat ocağı olurlar. Benim bildiğime göre memleketimizde çok senelerden beri açılmış ve elân mukaddes ateşlerle yanan, ve alevi her mensup olanın kalb ve vicdanını münevver kılan **Türk Ocakları'nın** esas gayesi, millete böyle müspet bir seciye vermektir. Türk Ocakları, milletin harsı üzerinde mühim tesirler yapmalıdır. Zaten bunu yapıyorlar ve daha ziyade yapacaklardır. **Biz milliyet fikirlerini tatbikte çok gecikmiş ve çok tekâsül göstermiş bir milletiz. Bunun zararlarını fazla faaliyetle, telâfiye çalışmalıyız. Bilirsiniz ki milliyet***

---

¹ İsmail Acar, Türk Ocakları, Balıkesir Şubesi yay.,2005,s. 88.

nazariyesini, millet mefkûresini inhilâle sâî olan nazariyatın dünya üzerinde kabiliyet-i tatbikiyesi bulunamamıştır. Çünkü tarih, vukuat, hâdisat ve müşahadat hep insanlar ve milletler arasında, hep milliyetin hâkim olduğunu göstermiştir ve milliyet prensibi aleyhindeki büyük mikyasta fülî tecrübelere rağmen yine milliyet hissinin öldürülemediği ve yine kuvvetle yaşadığı görülmektedir.

Bahusus bizim milletimiz, milliyetinden tegafül edişinin çok acı cezalarını gördü. Osmanlı İmparatorluğu dahilindeki akvam-ı muhtelif hep millî akidelere sarılarak, milliyet, mefkûresinin kuvvetiyle kendilerini kurtardılar. Biz ne olduğumuzu, onlardan ayrı ve onlara yabancı bir millet olduğumuzu sopa ile içlerinden, koğulunca anladık. Kuvvetimizin zaafa uğradığı anda bizi tahkir, tezlîl ettiler. **Anladık ki kabahatimiz kendimizi unutmaklığımızmış. Dünyanın bize hürmet göstermesini istiyorsak evvelâ bizim kendi benliğimize ve milliyetimize bu hürmeti hissene, fikrene, fîlen bütün ef'al ve harekâtımızla gösterelim:** bilelim ki millî benliğini bulmayan milletler başka milletlerin şikârıdır.

Mevcudiyet-i milliyemize (millî varlığımıza) **düşman olanlarla dost olmayalım.** Böylelerine karşı bir Türk şairin dediği gibi, (Karşı duvardaki levhayı işaret ederek)

“Türküme ve düşmanım sana, kalsam da bir kişi”

diyelim. Düşmanlarımıza bu hakikati ifade ettiğimiz gün; kanaatimize, mefkûremize, istikbalimize yan bakan her ferdi düşman telâkki ettiğimiz gün; millî benliğe uzanacak her eli şiddetle kırdığımız, milletin önüne dikilecek her haili derhal devirdiğimiz gün, halâs-ı hakikiye vasıl olacağız. Ve sizler gibi münevver, azimli, imanlı gençler sayesinde bu halâsa vasıl olacağımıza

emin olabilirsiniz.”¹

Ziya Gökalp- Atatürk ve Cumhuriyet

İkinci Meşrutiyet devrindeki (1908-1918) adıyla *Türkçülük*, şimdiki adıyla *milliyetçilik*, Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran fikir veya dünya görüşüdür. *Türk milliyetçileri, Türkiye Cumhuriyeti’nin millî ve asrî devlet olarak kuruluşunu, ideallerindeki Türk devletinin kuruluşu olarak görmüşlerdir.* Bunu, hem Millî Mücadele’nin lideri ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Atatürk’ün söz ve uygulamalarında hem de o devrin Türk milliyetçilerinin eserlerindeki değerlendirmelerinde açıkça görüyoruz.

Atatürk, Türk milliyetçiliğinin teorisini kuran en büyük Türkçü fikir adamı *Ziya Gökalp* için “*fikrimin babası*” ifadesini kullanmıştır.² Cumhuriyet Devrindeki birçok hukukî ve sosyal düzenlemenin arkasında Ziya Gökalp’ın fikirleri vardır. Bunun için *Türkçülüğün Esasları* adlı esere bakmak yeterlidir.³ Buna karşılık Türk milliyetçiliğinin büyük fikir adamı ve sosyolog *Ziya Gökalp* da, Türk milliyetçiliğinin teorisini ve uygulama plânlarını ortaya koyan *Türkçülüğün Esasları*(1923) adlı temel fikir eserinde, Cumhuriyet’in kurucusu *Mustafa Kemal Atatürk*’ü, “*Türkçülüğün en büyük adamı*” ve “*Türk milliyetçiliğine resmîyet veren ve Türk*

---

¹ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, İnk.Tarihi Enst.,Ank.1981,C.2, s.143.

² Ziya Gökalp, Yeni Türkiye’nin Hedefleri, (Yay Haz. Hürriyet Gökalp) Baha Matbaası, İst. 1974,s.4.

³ Ziya Gökalp Atatürk ilişkisi için bak: İsmail Acar, Türkçülüğün Esasları Üzerine Bir Değerlendirme, Liva Yay., 2005.

milliyetçiliğini fiilen tatbik eden ” olarak nitelemektedir

Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları* adlı eserinde Türkçülüğün, Cumhuriyet devrine gelinceye kadar olan tarihî gelişmesini anlattıktan sonra **Atatürk**'ün, Türkçülük-Türk milliyetçiliği tarihi içindeki önemli yerini de şöyle tespit ediyor:

*“Bununla beraber, Türkçülüğe dair bütün bu hareketler verimsiz kalacaktı, eğer Türkleri Türkçülük mefkûresi etrafında birleştirerek, büyük bir çökme tehlikesinden kurtarmağa muvaffak olan büyük bir dâhî zuhur etmeseydi! Bu büyük dâhînin adını söylemeğe hacet yok. Bütün Cihan bugün Gazi Mustafa Kemal Paşa ismini mukaddes bir kelime addederek her an hürmetle anmaktadır. ”*¹

Yine Ziya Gökalp, *Karl Marks*'ın “*Tarihî Maddecilik*” sistemini tenkit ettiği bölümde de **Mustafa Kemal**'in, Türk milliyetçiliğini devlet hayatına uygulamayı başaran kişi olduğunu şöyle ifade ediyor:

*“Meselâ Türkçülerin ortaya attıkları ‘ Türkçülük’ fikri,küçük bir topluluğa has bir tasavvurdan ibaretti. Bu küçük topluluğun kafasındaki tasavvuru Türk milletine yayarak onu bir mefkûre haline getiren Trablusgarp, Balkan Harpleriyle, 1. Dünya Savaşı’ndaki felâketler olmakla beraber, bu mefkûreye (Türk milliyetçiliğine) resmîlik veren ve onu fiilen tatbik eden de ancak Mustafa Kemal oldu.”*²

Ziya Gökalp, *Atatürk*'ün Türkiye Cumhuriyeti'nin kurmakla, “*Türk milliyetçiliğini devlet*

---

¹ Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları*, Haz. İsmail Acar, Liva yayınevi, 2005,s.49.

² A.g.e, s. 98.

hayatında uygulamaya koyduğunu” koyduğunu kabul ve ifade ediyor. Diğer taraftan yerli ve yabancı birçok ilim adamı da Ziya Gökalp’ın, Atatürk’e ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşuna olan fikir tesirini kabul ediyor. Ziya Gökalp üzerinde araştırma yapan en tanınmış yabancılardan **Prof. Uriel Heyd**, *Ziya Gökalp*’ın Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşuna tesirini şöyle ifade ediyor:

“Ziya Gökalp’ın fikirleri, kendisinin de önemli rol oynadığı Genç Türk hareketinin ideolojisi ile Atatürk rejimi arasında vazgeçilmez bir bağ teşkil eder. Gökalp, 1909’dan 1924’e kadar devam eden edebiyat sahasındaki faaliyetleri süresince 1908-1909 İnkılâbı’nın prensiplerinden derece derece uzaklaşarak cumhuriyetçilik, milliyetçilik, lâiklik, halkçılık ve inkılâpçılığa dayanan Kemalizm’e yol açmıştır. Atatürk’ün her meselede ifrata giden görüşlerini paylaşmamakla beraber, Gökalp, Modern Tür Devleti’nin nazârî (fikir) temellerini kurmuş olmak iddiasında bulunabilir.”¹

Büyük Türk milliyetçisi Ziya Gökalp’ın, Atatürk üzerinde ve Cumhuriyet’in kuruluşunda büyük fikir tesiri olduğu; Atatürk’ün de Gökalp’a büyük saygısı ve sevgisi olduğu bir gerçektir. Atatürk’e göre Ziya Gökalp *“büyük Türk mütefekkeri”*dir. Ziya Gökalp’ın erken ölümü, Atatürk ve Cumhuriyet için dolayısıyla Türk milleti için büyük talihsizlik olmuştur.

---

¹ Uriel Heyd, *Ziya Gökalp’ın Hayatı ve Eserleri –Türk Milliyetçiliğinin Temelleri-*, Tercüme Cemil Meriç, sebil yay., İst. 1980,s. 127.

Yusuf Akçura- Atatürk ve Cumhuriyet

Türk milliyetçiliğinin teorisini hazırlayan iki büyük şahsiyetin birisi **Ziya Gökalp** ise değeri de *Yusuf Akçura*'dır. Kazan Türklerinden olan Yusuf Akçura, **Türk Ocağı** ve **Türk Yurdu** dergisinin kurucularındandır. Kısaca Türk milliyetçiliğinin ve “*Bütün Türklük*” ülküsünün öncülerindendir. Millî Mücadele’ye fiilen katılmış, Cumhuriyet’in kuruluşunda Atatürk’ün yakın çevresinde bulunmuştur. Atatürk’ün dış politika danışmanlığını da yapan *Yusuf Akçura*, Türk Tarih Kurumunun da ilk başkanlarındandır.

Yusuf Akçura’nın birçok eseri bulunmakla beraber Türk milliyetçiliği açısından en tanınmışları, 1904’te yayımladığı *Üç Tarz-ı Siyaset* ve 1928’de yayımladığı “*Türkçülük-Türkçülüğün Tarihî Gelişimi-*” adlı eserleridir.

Yusuf Akçura’nın *Türkçülük-Türkçülüğün Tarihî Gelişimi-* adlı eseri, Türk Ocakları’nın 1927 Kurultayında alınan bir karar üzerine hazırlanan ve 1928’de yayımlanan *Türk Yılı* adlı yayının içinde uzun bir makale olarak yer almıştır. Türk milliyetçiliği tarihinin bugün de en değerli temel kaynaklarından biridir.

Yusuf Akçura, Türk Ocağı mensubu olarak hazırladığı bu *Türk milliyetçiliği tarihine dair* önemli eserinde, *Türkçülük-milliyetçilik* veya *Türkçüler* açısından *Türkiye Cumhuriyeti*’nin kuruluşunun ne anlama geldiğini, Türk milliyetçiliği tarihinde *Cumhuriyet*’in ve Atatürk’ün yerinin ve değerinin ne olduğunu şöyle değerlendiriyor:

“Türkiye Cumhuriyeti’nin başta Büyük Millet Meclisi nâmıyle, sonra hakikî adıyla kurulması, Türk

milliyetçiliği açısından Türkçülük idealinin gerçekleşmesi demektir. Çoğu Türkçülerin belki hayatlarında gerçekleşeceğini ümit bile edemedikleri ideal, bir Türk dehasının kudretiyle gerçek olmuştu, millî Türk devleti kurulmuştu.”

“Türkçülük fikri, yarım asır evvel nihayet birkaç kişinin dimağ ve kalplerinde düşünceler duygular ve emeller uyandıran, ara sıra dil ve kalemlerinden müphem ve çekingen bir şekilde çıkan bir nazariyeden ibaretti. Bu nazariye, o zamanlar muhite o kadar gayr-i munis idi ki taraftarı olanlar, onu pek açık süsleyip yaymaktan çekiniyorlardı. Halbuki Türkçülük fikri bugün tahakkuk etmiştir. Realiteler halinde tecelli ediyor.”¹

Görüldüğü gibi, Türkçü Yusuf Akçura'nın hazırladığı ve Türk milliyetçiliğinin en büyük kuruluşu **Türk Ocakları** tarafından *“Türkçülük Tarihi”* üzerine 1928'de yayımlanan eserde, **Cumhuriyet'in kuruluşunun Türkçülerin millî devlet ideallerinin gerçekleşmesi** olarak anlaşıldığı açıkça ifade edilmektedir. Türkçülerin millî devlet idealini gerçekleştiren (Atatürk) de *“bir Türk dehası”* olarak nitelendirilmektedir.

Hamdullah Suphi ve Atatürk

Hamdullah Suphi, 1912'den itibaren Türk milliyetçilerini çatısı altında toplayan Türk Ocakları'nın

---

¹ Yusuf Akçura, *Türkçülük-Türkçülüğün Tarihî Gelişimi-*, Hz. Sakin Öner, Türk Kültür Yayını, İst.1978, s. 230-231; (Yusuf Akçura'nın bu eseri, 1981'de “Yeni Türk Devletinin Öncüleri” (Haz. N. Sefercioğlu) adıyla basılmıştır; 2007'de de *İlgi Kültür Sanat Yayıncılık* tarafından Üç Tarz-ı Siyaset ile bir arada güzel bir baskısı yapılmıştır.)

nl başkanı olarak Türkçülük-milliyetçilik tarihinin önemli şahsiyetlerinden biridir. Türk milliyetçiliğinin önderlerinden olan **Hamdullah Suphi**, Son Osmanlı Meclis-i Mebusan'ında (*Antalya milletvekili olarak bulunmuştu.*) Mustafa Kemal'in isteği doğrultusunda Millî Mücadele'nin hukukî ve siyasî temeli olan **Misak-ı Millî**'nin kabul için bütün gücüyle çalışmıştır. Misak-ı Millî, 28 Ocak 1920'de kabul edilmiştir.

Hamdulah Suphi, Cumhuriyet'e giden yolda Millî Mücadeleyi ve Mustafa Kemal'i desteklemeye daha İstanbul'da bulunduğu günlerde başlamıştır. İstanbul'un işgaline karşı *Türk Ocakları* olarak mitingler düzenlemesi, ateşli konuşmalar yapması; Kuâ-yı Milliyeyi desteklemesi, Misak-ı Millî'nin kabulünü istamak vb sebeplerden gıyabında idama bile mahkûm olmuştur.

Türk Ocaklarının nl Başkanı ve Atatürk'ün iki defa (1920 ve 1925) Millî Eğitim Bakanlığına getirdiği **Hamdullah Suphi**, *-Türk Milliyetçiliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Atatürk-* ilişkisini en veciz şekilde şöyle ifade ediyor:

“Bin iki yüz seneden beri Türk milletine hitap eden Orhun Kitabesi, nihayet asırlarca zaman sonra bizden, Anadolu'dan cevabını aldı. Bu cevap, Türk'n hakkı ve Türk için Türk Devletini kuran ve Türk milliyetperverliğinin cihan karşısında en büyük timsali olan geç kahramanın sesidir.” (Dağ Yolu)

Hamdullah Suphi, bu veciz ifadesiyle Atatürk' Göktürk devrine bağlıyor. Çünkü Türk devletlerinde Göktürk devletinden sonra *Türk* adını *bin iki yüz yıl sonra* ikinci defa kullanan Türk devleti, Atatürk'ün

kurduğu *Türkiye Cumhuriyeti* olmuştur. Hamdullah Suphi, Atatürk'ü, “*Türk milliyetperverliğinin cihan karşısında en büyük timsali*” olarak görmekte ve vasıflandırmaktadır.¹

Yahya Kemal ve Atatürk

Yahya Kemal'in *Mustafa Kemal* ile münasebetleri, dostlukları, fikirce anlaştığı veya anlaşamadığı konular üzerinde çeşitli yazılar yazılmıştır.² Türk milletine gönül vermiş iki büyük Türk'ün, aralarında dostluk bağı kurmaları kadar tabii bir şey olamaz. Biz Yahya Kemal-Mustafa Kemal dostluğunu müstakil araştırma konusudur. Böyle bir araştırma kitabımızın konusu dışında sayıyoruz.

Yahya Kemâl, Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktığı ilk günden itibaren onu heyecanla destekleyen yazılar yazmıştır. Yahya Kemal'e göre Mustafa Kemal, İzmir'e efunlar çıktığı günden evvel bir fertti. O günden beri artık bir fert değil bir timsaldir.”³

Mustafa Kemâl (Atatürk), daha “Çanakkale Savaşları” sırasında Yahya Kemal'in dikkatini çekmiş

---

¹ Hamdullah Suphi İçin bak. Hamdullah Suphi Tanrıöver, Yard. Doç.Dr. Halim Serarşlan, *Türk Kültürünü Araştırma Enst.*, Ank.1995.

² -Dr. Mehmet Önder, “Atatürk Yahya Kemâl Dostluğu” Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. . Cilt 4 Temmuz . 1988, sayı 12
-Fuad Bayramoğlu, “Mustafa Kemâl ve Yahya Kemâl” Doğumunun Yüzüncü Yılında Yahya Kemâl, A.K.M. Yayınları Ankara 1984.

-Nihat Sami Banarlı, “İlmi Yenen Vehim” Türkçenin Sırları.Kubbealtı, İst 1975

³ Yahya Kemâl, **Eğil Dağlar**, 3.Baskı ,İst. 1975, s.34

başarılı bir kumandandır. Emekli Büyükelçi *Fuat Bayramoğlu*, Yahya Kemal'in kendisine anlattıklarından hatırladıklarını özetle şöyle anlatıyor:

“*Çanakkale Savaşları sırasında Mustafa Kemal adını efsaneleştiren bir zaferden sonra onun vatanı kurtaracak kimse olduğu inancı bende hasıl olmuştur. Onu İstanbul'da sohbetleri ve yazılarıyla ilk tebci eden benim, diyebilirim. Bu fikir ve sözlerim onun da kulağına gitmiş. 1916-1917 yıllarında İstanbul'a bir gelişinde Mustafa Kemal benimle tanışmak istedi. Karşılaşmamız, Büyükkada'da ki Splandit Palas Otelinde oldu. Orada kendisini canlı olarak ilk defa gördüm.*”¹

Yahya Kemal'e göre Mustafa Kemal, “Bir milletin başına gelebilecek ne kadar felâket varsa hepsiyle haşır neşir olduğumuz bu senelerde önümüze düşüp bizi tekrar hayata çıkaran” liderdir; milletlerin asırlarda bir doğurduğu büyük” insandır.

Yahya Kemal'in gerek Millî Mücadele'yi gerek Mustafa Kemal'i nasıl desteklediği sonradan “*Eğil Dağları*” adı altında toplanan *Millî Mücadele* yazıların da bütün açıklığı ile görülmektedir. O yıllarda fikrî, manevî büyük hizmet gören bu yazıları *Mustafa Kemal* de okumuş, hattâ bazılarını (meselâ “Kurdun Dişisi ve Yavruları), kesip saklamış, daha sonra Yahya Kemal'i Bursa'dan alıp Ankara'ya götürdüğünde kupürleri dolabından çıkarıp kendisine göstermiştir.²

Gerçekten “*Eğil Dağlar*” adı altında toplanan yazılar *Nihat Sami Banarlı'nın* ifadesiyle “*nesirle*

---

¹ Fuad Bayramoğlu, Mustafa Kemal ve Yahya Kemal, Doğumunun Yüzcüncü yılında Yahya Kemak Beyatlı, AKM yay, Ank.1984, s.6.

² Fuad Bayramoğlu, agm.; Sermet Sami Uysal, İşte Gerçek Yahya Kemâl, İst. 1972, s.134

yazılmış Millî Mücadele destanı” dır.

Yahya Kemal, Millî Mücadele’de desteklediği Mustafa Kemal’e Zaferin hemen arkasından İstanbul Darü’İfünûnu tarafından *fahrî profesörlük* verilmesini teklif etmiş ve kabul ettirmiştir.

Yahya Kemal, İstiklâl Savaşı’nın kazanılmasından sonra, Mustafa Kemal’i tebrik için Bursa’ya gelmiş; onunla Ankara’ya gitmiştir. Bundan sonra Yahya Kemal, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş belgesi olan *Lozan Heyeti*’ne alınmıştır.

Atatürk’ün teklif ve isteği ile 1922’de Meclis’e Urfa Milletvekili olarak girmiştir. 1926’dan itibaren de Polonya, İspanya ve Pakistan elçiliklerinde bulunmuştur.

Yahya Kemal, yurt dışında bulunmadığı zamanlarda Atatürk’ün Çankaya sofralarına katılmış, fikir alış verişlerinde bulunmuştur. Atatürk, Yahya Kemal’in “*geniş tarih kültürünü*” takdir etmiş ve Şöyle demiştir:

“Yahya Kemal, geniş tarih kültürünün eseridir.Şairlerimiz esaslı kültür sahibi olmalı ve tarihi iyi bilmelidirler.”

Afet İnan, Yahya Kemal - Mustafa Kemal ilişkisine dair şöyle bir bilgi vermektedir:

“Yahya Kemal de bir devrin temsilcisidir. Atatürk’ün kendi kitaplığında güzel ciltlenmiş türlü edebî eserler vardı. Bunları zaman zaman özel toplantılarında getirir ve iyi okuyanlardan dinlerdi. Atatürk bnları kendisine Yahya Kemal’in aldırıldığını söylerdi.”

“Atatürk onun sesinden gerek Fransız şiirlerini gerek şairin kendi şiirlerini dinlemekten pek çok zev duyardı.”¹

---

¹ Afet İnan, Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler,

Kısaca büyük Türk milliyetçilerinden biri olan Yahya Kemal, Atatürk'ün yakın çevresinde fikir alış-verişinde bulunduğu önemli şahsiyetlerden ve dostlarından birisi olmuştur. Yahya Kemal de Cumhuriyet'in temelinde harcı bulunan büyük milliyetçilerdendir.¹

Sadri Maksudi ve Atatürk

Türk Milliyetçiliğinin teorisini yapan ünlü fikir ve ilim adamlarından birisi de *Prof. Sadri Maksudi*'dir.² Sadri Maksudi (1879-1957), Kazan Türklerindedir. *Atatürk*, Sadri Maksudi'yi 1925'te Ankara Hukuk Mektebi'ni kurdurduğu zaman Avrupa'dan Türkiye'ye davet etmiştir. Türk Ocakları mensubu olan Sadri Maksudi, Tarih Kurumunun kurulup *Türk Tarih Tezi*'nin geliştirilmesinde; Türk Dil Kurumunun yürüttüğü *Türk Dil Politikalarının* şekillenmesinde Atatürk'e tesir edenlerin başında gelir.

Atatürk, Türk dili hakkındaki, "*Millî his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir....*" diye başlayan ünlü cümlelerini el yazısı ile Sadri Maksudi'nin *Türk Dili* adlı eserinin kapağına yazmıştır. Sadri Maksudi, 1930'da

---

Ank.1959,s.274.

¹ Yahya Kemal-Mustafa Kemal ilişkileri için bak.

- Dr. Mehmet Önder, Atatürk-Yahya Kemal Dostluğu,A.A.M.dergisi C.4, Temmuz 1988,sayı 12;

-Sermet Sami Uysal, Her Yönüyle Yahya Kemal, Toroslu Kitaplığı, İst.2004.

² Sadri Maksudi'nin Türk milliyetçiliği ve milliyetçileri için, *Milliyet Duygusunun Sosyolojik Esasları* adlı eseri bugün de önemli bir kaynak eserdir..

Türk Ocakları tarafından yayımlanan bu kitabında, Cumhuriyet'in kuruluşunun Türk milliyetçiliği ile ilgisi konusunda şu ifadeleri kullanıyor:

*“Bugünkü Türkiye'nin istinat ettiği büyük esas ise, Türklük mefkûresidir, milliyetçiliktir. Devletin dayandığı esas unsur da büyük bir çoğunluğu teşkil eden Türk halkıdır.”*¹

Tek Dil Türkçe
Atatürk-Çok Dillilik ve Türkçe

Turanın bir ili var
Ve yalnız bir dili var,
Başka dil var diyenin
Başka bir emeli var
Ziya Gökalp

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni “*millî devlet*” olarak kurmuştur. Ona göre “*Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir.*” Türkiye, Türk ülkesidir ve Türklerindir. Çünkü yine ona göre, Adana Türk Ocağında söylediği gibi, “*Bu memleket tarihte Türk'tü, halde Türk'tür, ebediyen Türk kalacaktır.*”

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni “*mozaik bir yapı*” üzerine kurmamıştır. Bugün bazı iç ve dış mihraklar, yeni azınlıklar yaratma peşindedirler. *Mozaiklik* ve *azınlık hakları* çığırtaçlığı yaparak Türkiye'de *Türk kimliğini* tartışılır hale getirmeye

---

¹ Sadri Maksudi, Türk Dili İçin, Türk Ocakları Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 1930, s.290.

çalışmaktadırlar. Bu tür görüşlerin hiçbiri Atatürk ve Cumhuriyetle bağdaştırılmaz. Türkiye’de Lozan’da kabul edilen *gayri Müslimler* dışında azınlık yoktur. Türkiye’de tek millet, Türk milleti; tek dil, Türk dilidir. Atatürk, bunu böyle kabul eder. Türkiye’de *azınlık dili vs adı altında* Türkçeden başka dil kullanılmasını asla kabul etmez.

Nitekim *Adana Türk Ocağı*’nda, bölgede Türkçeden başka dille konuşulması ile ilgili olarak yaptığı konuşmada şöyle diyor (17 Şubat 1931):

“*Muhterem arkadaşlar,
Bir arkadaşımız, ‘Biz milliyet fikirlerini dağıtıyoruz.’ dedi. Tabî bu yıl da öteden beri sarf edilen gayretlerin devam edeceğine şüphe yoktur.*

Yalnız milliyetin çok bariz vasıflarından birisi dildir. Türk milletindenim diyen insan, her şeyden önce ve behemehal Türkçe konuşmalıdır. Türkçe konuşmayan bir insan, Türk düşüncesine bağlı olduğunu iddia ederse, buna inanmak doğru olmaz. Halbuki Adana’da Türkçe konuşmayan 20.000’den fazla vatandaş vardır. Eğer Türk Ocağı buna müsamaha gösterirse, gençler, siyasi ve sosyal kuruluşlar bu durum karşısında duyarsız kalırsa, en aşağı yüz seneden beri devam ede gelen bu durum daha yüzlerce sene devam edebilir.

(...)

Efendiler! Herhangi bir felâket günümüzde bu insanlar başka dillerde konuşan insanlarla el ele vererek aleyhimize hareket edebilirler. Türk Ocaklarımızın başlıca vazifesi, bu gibi unsurları –ki bunlar Türk vatandaşlarıdır, halde ve âtide talih ve mukadderatımız birdir –

bizim dilimizi konuşan hakiki Türk yapmaya çalışmaktır.”¹

Atatürk döneminde, “*Vatandaş Türkçe konuş!*” kampanyası başlatıldığı bilinen bir gerçektir. Bu kampanyanın hedefi, Türkçe konuşmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının da *-yani azınlıkların-* Türkçe konuşmasını sağlamaktır. “*Vatandaş Türkçe konuş*” kampanyasının, özellikle 1960-1980 “*Öztürkçecilik*” adı altında sürdürülen uydurmacı dil politikasıyla bir ilgisi yoktur.

Atatürk ve Türk Dünyası

Atatürk, bir Türk milliyetçisi olarak, o günün siyasi şartları içinde, fikir ve uygulamalarında Türkiye Türklüğünü esas almakla beraber, Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında kalan Orta Asya ve Balkanlar’da yaşayan Türk varlığını düşünmekten de geri kalmamıştır. Özellikle başta Türk dili ve Tarihi olmak üzere kültür konularında Türklüğü bir bütün olarak düşünmüştür. Bunun en büyük sağlam belgesi, *Türk Tarih ve Türk Dil tezleri* ile bu konularda yaptırdığı çalışmalardır.

Atatürk’ün *tarih ve dil* konularındaki çalışmaları bütün açıklığı ile ortadadır. Türkiye dışı Türkler konusunda söylediği şu sözleri de onun dış Türkler konusundaki görüşlerini açıklamaya yeterlidir:

“Türk milleti Kurtuluş Savaşı’ndan beri, hattâ bu savaşa atılırken bile, mahkûm milletlerin hürriyet ve istiklâl davalarıyla ilgilenmeyi, o davalara müzaheret

---

¹ Prof.Dr. Zeynep Korkmaz, Atatürk ve Tür Dili-Belgeler-, TDK., Ank. S.361; Füsün Üstel, Türk Ocakları, İletişim y., s. 366.;

etmeyi benimsemiştir. Böyle olunca kendi soydaşlarının hürriyet ve istiklallerine kayıtsız davranması elbette tecviz edilemez. Fakat milliyet davası, şuuruz ve ölçüsüz bir dava şeklinde mütalaa ve müdafaa edilmemelidir. Milliyet davası, siyasi bir mücadele konusu olmadan önce şuuruz bir ülkü meselesidir. Şuuruz ülkü demek, müspet ilme, ilmî usûllere dayandırılmış bir hedef ve gaye demektir. O halde propagandalarda müspet usullere müracaat etmek şarttır. Hareketlerin imkân sınırları mutlaka hesaba katılmalıdır. Türkiye dışında kalmış olan Türkler, ilkin kültür meseleleriyle ilgilenmelidirler.

Nitekim biz Türklük davasını böyle bir müspet ölçüde ele almış bulunuyoruz. Büyük Türk tarihine, Türk dilinin kaynaklarına, zengin lehçelerine, eski Türk eserlerine önem veriyoruz. Baykal ötesindeki, Yakut Türklerinin dil ve kültürlerini bile ihmal etmiyoruz.”¹

Atatürk’ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu fikri olan *Türk milliyetçiliği*, yayılcı, saldırgan Alman Nazizmi’nden ve İtalyan Faşizmi’nden farklıdır. Türk milliyetçiliği, Ziya Gökalp’ın da ifade ettiği gibi, önce “*Türkiyeci*”dir. “*Turancılık*” veya *dış Türklerle ilgilenme* siyasî değil, “*kültürel*” bir hedeftir. Bu anlamda Türk milliyetçileri, Türk’ün ve Türk kültürünün hakim olduğu her yerle ilgilenir. Nitekim Atatürk de Türk dili ve Türk tarihi konularında bu anlayışla çalışılmasını istemiştir. ***Tarih Kurumu*** ve ***Dil Kurumu*** çalışmaları bunun uygulamaları olmuştur. Atatürk’ün Türkiye dışında kalan Türk dünyası ile ilgisi, kültür milliyetçiliği çerçevesindedir. Bu konuda pek çok ifadesi vardır. Bunlardan birisi de şöyledir:

---

¹ Abdülkadir İnan, Türk Kültürü, Yıl 1963, sayı: 13.

*“Bizim milliyetçiliğimiz, gerek müstakil, gerek başka devletlerin tebaası halinde yaşayan bütün Türkleri hangi dinden olursa olsunlar derin bir kardeşlik hissi ile candan sevmek, onların refah ve inkişafını candan dilemekle beraber kendine siyasi iştiğal hududu olarak Türkiye Cumhuriyeti hudutlarını kabul etmiştir.”*¹

Sonuç

Bütün bilgi ve belgeler gösteriyor ki, **Atatürk**, büyük Türk milliyetçisidir. Türkiye Cumhuriyeti *“Türk milleti”* varlığına ve temeline dayanan millî bir Türk devletidir. Türkiye’de tek millet vardır: **Türk milleti**. Türkiye *etnik mozaik bir ülke değildir*. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunda Atatürk’ün çevresinde onunla aynı idealleri paylaşan Türk milliyetçileri vardır. Türkiye Cumhuriyeti Türk milliyetçiliğinin eseridir. Bundan dolayı, **Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucu fikri de Türk milliyetçiliğidir**.

Konuyu **Atatürk**’ün bir sözü ile bağlayalım:

“Türkiye Türklerindir; işte milliyetperverlerin prensibi budur.” (Söylev ve Demeçler C.111,s.38)

***

---

¹ Tarih-IV, Türkiye Cumhuriyeti, MEB, Devlet mat, İst.1931,s. 182.